LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

011609

LAIKAS

Nr. 268 XII M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 636922

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 24 DE NOVIEMBRE — LAPKRIČIO 24 D. 1960 M.

AR KEISIS AMERIKOS POLITIKA?

(E) Prezidento, parlamento ir gubernatorių rinkimai Jungtinėse Amerikos Valstybėse, įvykę lapkričio 8 d., šį kartą buvo sekami ypatingu susidomėjimu netik pačioje Amerikoje, bet visame pasaulyje. Rinkimai išsprendė, kad naujuoju Amerikos prezidentu išrinktas demokratų senatorius John Kennedy. Respublikonų kandidatas viceprezidentas Nixon pralaimėjo, nors iki pat rinkimų dienos net rimčiausi visuomenės stebėtojai davė jam bemaž tiek pat laimėjimo šansų, kaip ir demokratų kandidatui. Šį kartą buvo renkami tik "elektoriai", kurie gruodžio mėnesį susirinks jau galutiniams prezidento rinkimams. Bet tai jau tik grynas formalumas, nes pagal nusistovėjusią tradiciją, kiekvienas elektorius gali balsuoti tik už "savąjį" kandidatą ir jam jau pasirinkimo nėra.

Kartu buvo renkami visi Atstovų rūmų atstovai ir trečdalis senatorių. Abiejuose rūmuose demokratai palaikė savo daugumą. Buvo renkama ir apie pusė gubernatorių ir eilė burmistrų. Iš viso, valstybiniai rinkimai buvo sujungti su lokaliniais, balsavimu sprendžiant vietinės reikšmės klausimus. Kai kuriose rinkimų apygardose rinkėjai turėjo atsakyti net į 24 įvairius klausimus.

Senasis prezidentas Eisenhoweris ir viceprezidentas Nixonas dar eis pareigas iki pat kitų metų sausio mėnesio. Tik tuomet naujasis prezidentas perims valdžią ir tik tam tikram laikui praėjus, paaiškės naujovės vidaus ir užsienio politikoje.

Abu kandidatai vieningai buvo pasisakę už ryžtingą politiką sovietinio bloko atžvilgiu, tik jų metodai gali skirtis. Dar rinkimų dienos išvakarėse Kennedy pakartojo savo rinkiminės kampanijos leitmotivą: "Amerika turi atbusti iš savo aštuonių metų letargijos, kad ji galėtų pasidaryti laisvės žiburiu visam pasauliui". Kitas jo iki pat paskutinės dienos kartotas posakis buvo: "Taika — stiprinant savo pajėgas". Visoje savo rinkiminėje propagandoje jis užmetinėjo Eisenhowerio valdžiai, kad ji per mažai dėmesio kreipusi į Amerikos karinį ir ūkinį stiprinimą ir leidusi Sovietų Sąjungai kai kuriais atžvilgiais pirmauti (Į tai Eisenhoweris griežtai atsakė, kad Amerika kaip buvo, taip ir tebėra kariniai ir ūkiniai stipriausia valstybė pasaulyje).

Pabaltiečiai ir apskritai pavergtosios tautos, ilgus metus pripratusios draugiškai santykiauti su viceprezidentu Nixonu, kuris jų laisvės reikalams rodė daug simpatijų, psichologiniai priešrinkiminiu laiku buvo nuteikti laukti Nixono laimėjimo. Tačiau, realiai žiūrint, demokratų kandidatas Kennedy nemažesniu ryžtingumu yra pasisakęs už pavergtųjų tautų laisvę. Tad nenuostabu, kad platūs lietuvių-Amerikos piliečių sluoksniai iš anksto telkė sambūrius Kennedy kandidatūrai paremti. Dar stipriau tai darė lenkai ir kai kurios kitos tautybės, kurių apsisprendimą galėjo paveikti ir kandidato Kennedy tikyba (jis katalikas, pirmas tos tikybos Amerikos prezidentas). Bet šiaip jau amerikiečiuose tikyba rinkiminėje kovoje nevaidino didelio vaidmens. Patsai Kennedy nekartą pareiškė, kad jis yra už tai, jog valstybė ir bažnyčia liktų atskirtos ir tikyba liktų kiekvieno asmens privatus reikalas. Lietuvių politiniuose sluoksniuose Amerikoje dar prieš rinkimus buvo pareikštas įsitikinimas, kad JAV užsienio politika liks nepasikeitusi, kas bebus prezidentu. Bet galimas dalykas, kad išrinkus Kennedy vis dėlto galima tikėtis daugiau naujovių, negu tai būtų buvę galima laukti išrinkus Nixoną.

NAUJASIS PREZIDENTAS KENNEDY IR LIETUVA

Kennedy išrinkimo proga pridera pacituoti, ką jis įvairiomis progomis yra pakartotinai pareiškęs Lietuvos ir lietuvių tautos adresu.

Štai vienas jo pareiškimų Amerikos senate:

"Aš didžiuojuosi tuo, kad mūsų vyriausybė niekad nepripažino neteisėtą sovietų įvykdytą Lietuvos aneksiją 1940 metais. Laisvę mylį žmonės Lietuvoje, milijonas Amerikos lietuvių ir visi kiti Amerikos piliečiai šiandien atnaujina savo *įsitikinimą, kad Lietuva ne pertoliausioje ateityje vėl užims teisėtą vietą laisvųjų tautų šeimoje".*

Kita proga Kennedy Amerikos senate t. k. pareiškė:

"Padrąsinkime lietuvių pasipriešinimo dvasią, nes tuo netik pagreitinamas laisvos Lietuvos respublikos atstatymas, bet kartu užtikrinamas ir Amerikos saugumas".

Tokie žodžiai nebuvo pasakyti rinkiminėje kovoje, bet atsakingos institucijos — Amerikos senato — rūmuose. Jie kai ką reiškia. Tačiau, apibūdinant Amerikos laikyseną pavergtųjų tautų atžvilgiu, teisingai pastebima Amerikos lietuvių politiniuose sluoksniuose: "JAV tolygiai mano siekti laisvės visoms tautoms, bet tautos pačios turi nuspręsti, kokios valdžios formos jos nori". Nėra abejonės, kad ir Kennedy vyriausybė rems pavergtųjų tautų pastangas atgauti laisvę.

Laisvės paminklas ir Karo muziejus Kaune. Lietuvos laisvės kovų ir pergalės simboliai. Pirmasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas šaukiamas Argentinoje tęsti laisvės kovą iki galutinės pergalės.

VALIO PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESUI ARGENTINOJE!!

įvyksiančiam š. m. gruodžio mėn. 2, 3, 4 ir 5 dienomis Avellanedoje, Lietuvių salėje, Brasil 835,
Kongresą rengia Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje, su pritarimu ir pagelba Argentinos Organizacijų ir Spaudos Tarybos (ALOST) ir Argentinos Lietuvių Bendruomenės.
Kongreso programa sekanti:

Gruodžio 2 d. (penktadienis)

Delegacijų priėmimas Buenos Aires ir jų apgyvendinimas. Vakare 8 val. (20 val.) — bendras delegatų susirinkimas, susipažindinimui ir prieškongresinis pasitarimas parapijos salėje, Brasil 835.

Gruodžio 3 d. (šeštadienis)

8 val. ryto delegatai renkasi į parapijos salę, Brasil 835.

9 val. ryto — Kongreso oficialioji pradžia:
- a) Prezidiumo rinkimas.
- b) Deklaracijų ir Rezoliucijų Komisijos rinkimas.
- c) Referatas: Pietų Amerikos lietuvių įnašas į Lietuvos laisvinimo bendrą darbą — referentas, publ. K. Čibiras.

12 val. — Pietų pertrauka.

16 val. — iškilmingas vainiko uždėjimas prie Argentinos didvyrio Gen. San Martin paminklo — Plaza San Martin, dalyvaujant visiems Kongreso dalyviams ir svečiams bei plačiajai Argentinos lietuvių visuomenei.

20 val. (8 val. v.) — iškilmingas Kongreso aktas salėje:
- a) Įvairių šalių atstovų pranešimai.
- b) Komisijų pranešimai.
- c) Rezoliucijų ir deklaracijų priėmimas.

Gruodžio 4 d. (sekmadienis)

10,30 val. — iškilmingos pamaldos Aušros Vartų šventovėje.

12 val. — Krepšinio rungtynės.

13 val. — bendri pietūs parapijos salėje, Brasil 835.

18 val. — meninis Kongreso aktas salėje; dalyvauja:
- a) Aukštieji svečiai su kalbomis.
- b) Montevideo meninės pajėgos.
- c) Argentinos šokių Ansamblis.
- d) Argentinos "Šv. Cecilijos" choras.

Iškilmingas Kongreso uždarymas.

Gruodžio 5 d. (pirmadienis)

Delegatai ir užsienio lietuviai lanko Argentinos Lietuvių Organizacijas: Lietuvių Centrą, Susivienijimą, "Mindaugo" Draugiją ir kitus. Organizacijos iš anksto prašomos susitarti su svečiais, laike kongreso, kada juos priims.

Kongrese draugijos ir organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis ir jaunimas bei moterys su tautiniais drabužiais. Svečiams iš toliau bus parūpintas butas ir pragyvenimas pas lietuvius

Kongreso Rengiamoji Komisija

Speciali Kongreso programa laikraščio viduryje.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

● **Castro verda košę Karibuose.** Kubos vadas Fidelis Castro vis labiau kursto Karibų tautas sukilti prieš vyriausybę. Nauja revoliucijos banga, kuri sujudino Vidurinę Ameriką, buvo priruošta Kuboje. Maskva, kuri stato Kuboje savo karinius įsitvirtinimus, šaukia, kad J. A. Valstybės gręsia taikai. Išeitų, kaip toje lietuviškoje patarlėje: pats muša ir pats šaukia.

● **Japonijoje laimėjo konservatoriai.** — Lapkričio 21 d. japonai rinko naują vyriausybę. Buvo išrinkti 467 parlamento nariai, daugiausiai balsų gavo konservatoriai: liberalai-demokratai, kurie gavo daugiausia vietų, antroje vietoje atsistojo socialistai ir trečioje — socialdemokratai. Rinkimai parodė, kad japonų tauta laikosi Vakarų bloko ir remia pastovią vyriasybės politiką.

● **Ministeriai vėl keliauja.** — Šią savaitę Vakarų Europos didieji pradėjo vėl keliauti. Mac Millan nuvyko pasitarimams į Romą, grįždamas aplankė Bonnos vyriausybę. Prancūzų premjeras Debré paskelbė, kad lankysis taip pat Bonnoje ir turės pasitarimus su kancleriu Dr. Adenaueriu. Gruodžio pradžioje Vokietijos Kancleris revizituos Debré ir turės pasitarimus Paryžiuje, bei lankysis Londone. Ši ministerių bėgiojimo politika rodo, kad dabartinė Europos padėtis yra labai įtempta.

● **Š. Amerikos finansų ministeris Anderson Europoje.** — Naujai išrinktas Amerikos prezidentas atrodo pritaria iki šiolinei taupymo sistemai. Tuo tikslu finansų ministeris Robert Anderson ir Valstybės posekretorius C. Douglas Dillon išvyko Europon Pirmon vieton apsilankė Bonnoje, kur veda derybas dėl NATO finansavimo. Amerika nori dalį finansavimo nuo savo pečių nuimti ir uždėti Vokietijai bei kitiems NATO kraštams.

● **Š. Amerikos karo laivai Karibų jūroje.** — Amerikos karo vadovybė pasiuntė keleta karo laivų, kurie turi saugoti Karibų jūrą nuo svetimų laivų ir apginti Vidurio Amerikos žemyną. Šis naujas stovis buvo reikalingas dėlto, kadangi Guatemalos ir Nikaraguos valstybės paprašė Š. Amerikos pagelbos.

Okupuotoje LIETUVOJE

NUTARIMAI STALČIUOSE DULKIŲ APNEŠTI

(E) Respublikinė profesinių sąjungų taryba sausio 28 d. buvo priėmusi nutarimą apie turizmo Lietuvoje suintensyvinimą, steigiant turizmo punktus, ruošiant turizmo instruktorius, parūpinant turizmo inventoriaus ir pan. Dabar Vilniaus "Tiesa" 259 numeryje plačiai kritikuoja visus tuos užsimojimus, kurie — likę stalčiuose ir buvo dulkių apnešti.

STANDARDINIAI NAMAI UŽ 10.500 RUBLIŲ — BE MEDŽIAGŲ

(E) Lietuvos spaudoje tilpo skelbimai, kad parduodami trijų kambarių su virtuve ir veranda namai (karkasinės konstrukcijos) po 10.500 rublių. Gyvenamasis plotas 37,1 kv. m., naudingas plotas 51,4 kv. m. Veranda 12 kv. m. Visos medžiagos, sudarančios komplektą (šiferis, cementas, kokliai, stiklas, sausas gipso tinkas ir mineralinė vata) parduodamos už papildomą kainą. Naujoji kaina nustatyta nuo spalio 15 dieną.

KĄ "ŠVYTURYS" VIRŠELYJE DIDELĖMIS RAIDĖMIS ATSPAUSDINO

(E) Kaip sovietiniai propagandininkai kartais save išplaka, matyti ir iš tokio pavyzdžio: Vilniuje leidžiamas iliustruotas žurnalas "Švyturys" 20 nr. viršelio antroje pusėje didelėmis raidėmis pacitavo Chruščiovo žodžius: "Visiškai ir galutinai likviduoti visų formų kolonijinį režimą, kad ir kaip jis bepasireikštų. **Tuojau pat suteikti visoms kolojinėms šalims** ir kitoms nesavavaldžioms teritorijoms **visišką nepriklausomybę ir laisvę**". Lietuvos gyventojų daugumos nuomone ir nusistatymu, šitie kolonijalizmo likvidavimo obalsiai taikytini ir Lietuvai.

GOMULKOS LENKIJA GALUTINAI ATSISAKO VILNIAUS KRAŠTO

(E) Vienintelė lietuvaitė korespondentė, akredituota Jungtinėse Tautose, Salomėja Narkėliūnaitė, per pasikalbėjimą su Lenkijos vadu Gomulka New Yorke pastatė jam tokį klausimą: "Kokia yra Jūsų nuomonė dėl sienų su Lietuva? Ar jas laikote galutinėmis, tai yra, ar Vilnių ir jo kraštą pripažįstate Lietuvai?"

Į tai Gomulka atsakė, kad, savaime aišku, Lenkijos dabartinės sienos esančios galutinės, tarptautinėmis sutartimis patvirtintos. Gomulka dar pareiškė, kad ir Lenkijos vakarinės sienos esančios galutinės.

Lietuvaitė korespondentė turėjo progos pasikalbėti ir su Lenkijos užsienio reikalų ministeriu Adomu Rapackiu, kuris labai palankiai atsiliepė apie Suvalkijoje gyvenančius lietuvius. Lietuvių vardas Lenkijoje esąs gerbiamas. Kai kurie lietuviai užimą aukštus postus Lenkijos įstaigose. Tarp kitko minėjo lietuvį Drūtą, kuris šešerius metus išbuvęs Lenkijos diplomatiniu atstovu Romoje, o dabar esąs Lenkijos užsienio reikalų ministerijos vakarų skyriaus vedėju. Lietuvis žemaitis, buvęs Lenkijos pramonės ministeris, dabar esąs Lenkijos planavimo komisijos pirmininkas.

KOMUNISTŲ VADAI VAŽINĖJA PO PROVINCIJĄ

(E) Stengdamiesi savo skyrius ir kuopas "išrikiuoti" į naujausią centro komiteto liniją, kp vadai pastaruoju metu važinėjo po provinciją ir sakė partinius pamokslus Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių zonų partiniams darbuotojams. Didelis dėmesys buvo nukreiptas į "ideologinius" klausimus.

NAUJA ĮMONĖ SU 1.000 DARBININKŲ

(E) Alytaus pakraštyje statoma nauja įmonė, kuri būsianti viena didžiausių Lietuvoje ir turėsianti 1.000 darbininkų. Gamins komunalinių skalbyklų įrengimus visai Sovietų Sąjungai (!). Pirmąją produkciją išleis 1963 metais. — Alytuje sekančiais keliais metais pastatysią dar dulkių siurblių, metalo konstrukcijų ir kino aparatų įmones. Simne statysią konservų fabriką.

AUTOBUSAI BE KONDUKTORIŲ

(E) Kai kuriuose ruožuose Vilniuje paleisti į apyvartą nauji autobusai be konduktorių (kaip tai yra daugelyje užsienio miestų). Prie abiejų įėjimų yra automatinės kasos, į kurias reikia įmesti 40 kapeikų.

VILNIUJE — HIPODROMAS

(E) Lietuvos vyriausybė nutarusi Vilniuje Antkalnio rajone įrengti hipodromą (arklių lenktynių aikštę).

LIETUVOS KOMUNISTAI PRITARĖ CHRUŠČIOVO BATŲ AKROBATIKAI

(E) Vilniaus "Tiesa" pirmame puslapyje praneša, kad Lkp centro komitetas priėmęs nutarimą, kuriuo "vieningai" pritarė Chruščiovo ir jo delegacijos veiklai JT sesijoje. Kaip žinoma, į Chruščiovo "veiklą" New Yorke įėjo ir nusiauto bato akrobatika . . .

GELMIŲ TYRINĖTOJŲ DRAUGIJA

(E) Spalio pabaigoje Vilniuje įsisteigė "Visasąjunginės paleontologinės draugijos Lietuvos skyrius". Nariais yra respublikos mokslininkai, tiriantieji Lietuvos žemės gelmes ir jos turtus.

LIETUVA SIUNČIA MAISTĄ Į KUBĄ

(E) Žiniomis iš Lietuvos, Panevėžio mėsos kombinatas pradėjo gaminti naują produktų rūšį — troškintos jautienos mėsos dėžutėse su ispanų kalba etiketėmis. Konservai skiriami "didvyriškosios Kubos darbo žmonėms". Jau pagaminta 50 tūkstančių dėžučių.

NAUJASIAS KAPEIKAS DALINS Į 100 DALIŲ

(E) Lietuvos finansų ministeris R. Sikorskis spaudai davė paaiškinimų apie pasiruošimus perkainuoti prekes ir uždarbius ir keisti senuosius. Pasirodo, kad perkainuojant dieninius uždarbius, naujosios kapeikos bus dalinamos į 10 dalių, o apskaičiuojant valandinius uždarbius, į 100 dalių.

● **Nepaprasti žemės ūkio gamybos savikainos skirtumai Lietuvoje.** — (E) Vilniaus radijo "Valandėlėje žemės ūkio darbuotojams" spalio 20 d. vienas žemės ūkio ministerijos pareigūnas atskleidžia, kokie nuostabūs skirtumai yra Lietuvos žemės ūkio gamybos savikainoje. Viename ūkyje vienam centneriui pieno pagaminti sunaudojama mažiau kaip viena darbo diena, o kitame ūkyje 3-4 darbo dienos. Tiesioginės išlaidos pienos centneriui gauti Dainoravos ir Priekulės sovch. ūkiuose sudaro 81-83 rublius, o Jašiūnų ūkyje 175 rb. Panašiai esą ir mėsos bei kitų produktų gamyboje. Vienur grūdų centneriui išauginti reikalinga 0,7 žmogaus darbo dienos, kitur net 5-8 darbo dienas. Dabar ūkiuose, ypač sovchozuose, bus steigiamos specialios komisijos, kurios tyrinės, dėl ko tokie dideli skirtumai ir kaip juos pašalinti.

IŠ STUDENTŲ GYVENIMO SIBIRE

KOMJAUNUOLIŲ SUKILIMAS

"T. Ž." pateikia tokią žinią, pirmiausiai perduotą per laisvės radiją Muenchene. "Sovietai pastaraisiais metais ėmė organizuoti savanorius komjaunimo tarpe ir siųsti juos į centrinę Sovietų Aziją "įsisavinti plėšininių žemių" bei dirbti prie statybų. Tokių buvo sutelkta apie 500,000. Dalis jų nugabenta į Kazachstaną. Ten, Temir - Ttau mieste su 54,000 gyv., buvo suplanuota pastatyti naują plieno įmonę. Statybos darbams atgabenta 3,000 uolių komjaunuolių. Dirbo jie už 30 ct. dienai, gyveno palapinėse, maitinosi barakuose menku maistu, kai tuo tarpu vietiniams darbininkams buvo mokama 10 kartų daugiau. Komjaunuolių uolumas greit sudilo ir jie ėmė maištauti. Grupė jų padegė barakus, nužygiavo miesto rinkon, ėmė atiminėti maisto davinius, plėšti krautuves. Prie jų prisidėjo kitos grupės ir siautėjanti demonstracija išaugo į 1,500 pulką. Įsidrąsinę jie nužygiavo policijos įstaigon, nutverė jos viršininką ir pakorė. Sekantį rytą iš Karagandos atskubėjo trys sunkvežimiai kareivių, bet šie neparodė drąsos — juos pagrobė komjaunuoliai. Kai atvyko nauji kariuomenės būriai, sukilę komjaunuoliai užsibarikadavo ir laikėsi prieš kareivius dvi dienas. Trečią dieną kareiviai buvo laikinai atitraukti ir pasiųsti 2,500 darbininkų milicijos narių iš gretimų įmonių, kad įtikintų sukilėlius pasiduoti geruoju. Pastarieji betgi sutiko juos akmenimis, ir milicininkai turėjo pasitraukti. Tos pat dienos vakarą vėl buvo atvesti kariniai daliniai, kurie be jokios atodairos numalšino sukilimą. Kremlius skubiai atsiuntė naują saugumo viršininką, pertvarkė vietinės partijos bei unijų vadovybes, įsakė nugabenti likusiems komjaunuoliams šilto apavo, kailinių kepurių, apsiaustų, arbatos, duonos ir pakelti atlyginimą".

Šis sukilimas įvyko 1959 m. spalio 3-5 dd., tačiau Vakaruose tesužinotas tik po pusės metų. Dabar suprantamas ir Kazachstano kompartijos gen. sekretoriaus Bieliajevo pašalinimas, kurį sausio m. prašalino Maskva. Daugumas sukilėlių buvo tarp 15 ir 25 metų. Pakartotinos žinios sako, jog du sukilėlių vadai nuteisti mirties bausme, visas būrys kitų — kalėjimo bausmėmis nuo 5 iki 10 metų. Kautynėse žuvo apie 100 jaunuolių, gi sužeistų virš tūkstančio.

S. Miglinas "Drauge" gi rašo: "Būdinga yra tai, kad kaip tik praėjusių metų gruodžio mėnesį (taigi po minėto streiko) Kazachstane lankėsi vilniškės "Tiesos" bendradarbis Algirdas Lukauskas. Aplankęs eiles Kazachstano vietovių, tasai bolševikinis laikraštininkas taip pat apsilankė ir Temir - Tau, kur vykdomi vadinamosios "Magnitikos" darbai. Prie tų darbų, Lukausko nurodymu, dvejų metų būvyje sutelkta 26,000 jaunuolių, kurie esą 43 tautybių. Ta proga buvo paminėtos kelios ir lietuvių pavardės, primenant, kad Temir - Tau dirba «ir daugelis kitų lietuvių»... Galima daryti prielaidinį spėjimą, jog Tamir - Tau galėjo dirbti apie 320 lietuvių jaunuolių, tariamo savanoriškumo priedangoje nusiųstų tiems darbams su vadinamaisiais komjaunimo kelialapiais". *"Jaunimo Žygiai"*

SVARBUS PRANEŠIMAS NESENIAI LANKIUSIO LIETUVĄ

NAUJA RUSIFIKACIJOS BANGA

VIENAS asmuo šiemet lankęsis Lietuvoje atsiuntė mums šias informacijas apie dabartinę padėtį okupuotoje Lietuvoje.

I. Krašto rusinimas

Rusiškasis imperializmas yra priešas No. 1. Rusinimas ne tik nėra pristabdytas paskutiniaisiais metais, bet žengia pirmyn visomis įmanomomis priemonėmis. Pora faktų, kuriuos man teko patvirtinti:

1. Vilniaus kraštas didžiausioje slavėjimo grėsmėje. Dar niekad taip sparčiai lietuviškosios sritys lietuvybei nebuvo prarandamos, kaip paskutiniame dešimtmetyje. Buvusios lietuviškosios salos (paz. Lieveniškių ir kt.) jau yra išnykusios. Lietuviškųjų mokyklų mažiau, negu buvo lenkų okupacijos laikais. Neįmanoma dėl lietuviškų mokyklų įsteigimo kovoti, nes tikrieji lietuviai neturi galios, o vietiniai, nuo kurių daug kas pareina, paprastai yra gudai, rusai, lenkai komunistai. Rusai visados mielai remia lenkus. Lenkų gimnazija Vilniuje bei lenkiškosios mokyklos visame Vilniaus krašte klesti. Lenkai sugeba gerai išplatinti lenkiškąją spaudą. Tuo tarpu lietuviškoji veikla kaskart labiau paraližuojama. Labai didelę reikšmę turėjo kraštotyros būreliai, kurie Bulovo laikais buvo sėkmingai organizuojami Vilniaus universitete. Šiuo metu jie yra baigiami likviduoti, kaip lietuvybės židiniai ir jaunimui į juos įstoti pasidarė pavojinga. Studentai, priklausę tokiam būreliui, yra beatodairiškai persekiojami ir jie nebeturi jokių karjerinių perspektyvų. Sustabdžius kraštotyros būrelių veiklą, kurie rinkdami tautosaką ir etnografinę medžiagą, platino spaudą ir šiaip nešė šviesą Vilniaus kraštui, beveik nebeliko priemonių Vilniaus krašto lietuvybei žadinti. Prieš maždaug 5 - 6 metus rašytojas Vienuolis buvo išdrįsęs viešai prabilti dėl Vilniaus krašto lietuviškumo išlaikymo. Jo rūpesčiu buvo įsteigta visa eilė mokyklų (čia jo vienas iš svarbiausių nuopelnų), tačiau šiandien jau daugelis tų naujų mokyklų suspėjo išnykti. Lenkų ranka glosto viską: šiapus ir anapus sienos (Suvalkų - Seinų sritį).

2. Rytprūsiai ir Klaipėdos kraštas nemažesniame pavojuje. Kaip jau žinoma, vokiečiai ten išnaikinti aliai vieno (išbadėjusių vokiečių našlaičių minios Lietuvoje yra vieni iš pačių klaikiausių prisiminimų iš pirmųjų pokarinių metų). Karaliaučiaus sritis grynai rusiška. Vietovardžiai pasibaisėtinai rusiški. Istorikas Pakarklis dar Stalino laikais dėjo daug pastangų Rytprūsius prie Lietuvos prijungti. Buvo parašęs didelę studiją, surinkęs daugybę faktų. Visa ta medžiaga buvo nuvežta į Maskvą. Stalinas ant tų planų padėjo kryžių. Pakarklis labai išgyveno; sakoma, kad šis nepasisekimas jį nuvaręs į kapus. Po jo mirties nebeliko specialistų, kurie kovotų dėl šio krašto, tik pripažįstama, kad be Rytprūsių Lietuvai nėra ateities. Lenkai turi dideles pretenzijas į visą Rytprūsių kraštą; visapusiškai tyrinėja. Lietuvoje jokie tyrinėjimai nedaromi. Labai sveikina pasirodžiusią "Mažąją Lietuvą" (Studia Lituanika I, New York, 1958).

3. Lietuviškos dvasios naikinimas Vilniaus universitete ir Pedagoginiame Institute — vienas iš pačių ryškiausių rusinimo pavyzdžių. 1959 m. iš Vilniaus universiteto atleista 15 ir iš Pedegoginio Instituto 19 pačių pajėgiausių žmonių, kurie, kaip tik lietuviai, buvo nepageidaujami. Daugumai jų kaltinimai tęsėsi viešuose specialiuose susirinkimuose per ištisus dvejus ar net trejus metus. Tuose "teismuose" lietuvis lietuvį kaltino ir rijo, gelbėdami nuosavą kailį. Juose savo išdavikiškumu ir dvasine menkyste pasižymėjo ypač Korsakas, ne tik Žiugžda, kurio vardas Lietuvoje yra išvirtęs į keiksmažodį. Kiekvienas buvo kaltinamas "nacionalizmo" sąvokos iškraipymu, nepribrendimu ir įvairiomis kitomis nuodėmėms, kurių daugelis specialiam moraliniam terorui sugalvotas. Buvo kaltinta santykių palaikymu su Vakarais, paz. su tokiomis "pabaisomis" kaip Žakevičius, Sidzikauskas ir kt., buvo kaltinama giminių nuodėmėmis (vienas tarp daugelio kaltinimų M. Lukšienei buvo tas, kad jos dėdė Aug. Janulaitis 1919 m. buvo išleidęs knygelę "Kas yra Rusija"; tą faktą tarp kitko iškėlė vienas buvęs žinomas tautininkas). Per šį valymą ypač nukentėjo lietuvių kalbos ir literatūros katedra. Iš jos pašalinta katetdros vedėja, kuri buvo studentų labai gerbiama ir mylima, ir buvo subūrusi visą eilę gabių lituanistų. Patys pajėgiausi literatūros kritikai ir kalbininkai atlleisti; jiems atimta bet kokia galimybė dirbti mokslinį darbą. Panaikinta Lietuvos archeologijos katedra. Lietuvos istorija palikta Visasąjunginės Istorijos rėmuose. (Nuo 1959 m. Lietuvos istorija atskirai nedėstoma mokyklose ir gimnazijose; tuo klausimu žiūr. V. Trumpos str. birželio mėn. "Aiduose"). Archeologijos muzėjaus šiuo metu nėra nei Vilniujje nei Kaune. Etnografinis muzėjus apleistas. Atleistasis Vilniaus universiteto rektorius Bulovas gerbiamas, net mylimas. Jam priskiriami dideli nuopelnai, kai jis 1956 (po Vengrijos įvykių) išdrįso išvalyti universitetą nuo šlamšto, daugiausia nuo visokiausių nekvalifikuotų ruspalaikių. Dabar tie įsižeidusieji ir nuskriaustieji bando sugrįžti į senąsias pozicijas ir keršija lietuviams. Ką Bulovas atliko, ne viskas sunaikinta. 1956 m. buvo sėkmingi metai, kai kurios reformos paliko ir dabar. Naujasis Vilniaus universiteto rektorius matematikas Katilius, žinomas mokslininkas, bet universitete yra tarytum marijonetė. Visą galią turi jo padėjėjai saugumiečiai. Vienas jų yrra Lazutka — bernelis rodos vos 23 m., Rusijoje užaugęs komunistėlis. Jis labai energingai tvarko ir mokomąjį personalą ir studentus. Jis vienas iš tų, kurie baigia naikinti kraštotyros būrelius.

4 "Vyresnysis brolis" — labai būdinga 1959 — 1960 metams sąvoka. "Vyresniajam bro-

LAPKRIČIO 23-čią MININT

Iz. Dailydė

Minėdami 42 metų sukaktį nuo Lietuvos Kariuomenės įsikūrimo mintimis nusikelkime į anuos sunkius laikus, kai savanorių pirmieji būriai išėjo gimti tėvų žemes.

Šiuo straipsneliu mielus "Laiko" skaitytojus noriu pastatyti prieš istorinį mūsų tautos įvykių ekraną, kuriame prabėgomis peržvelgsime anų laikų vargus ir sunkias kovas.

NUOTAIKOS LIETUVOJE I KARUI BESIBAIGIANT

Karui besibaigiant Lietuva pasiskelbė nepriklausoma. Pirmieji, kurie pripažino nepriklausomybę, buvo vokiečiai (1918 m. kovo 23 d.), bet dar apie 9 mėnesius jų kariška valdžia neleido Lietuvai sudaryti vyriausybės ir organizuoti kariuomenę.

Kai galutinai vokiečiai pralošė karą ir per Lietuvą ėmė atgal trauktis į Vokietiją, juos sekė bolševikų gaujos, kurios vijosi vokiečių kariuomenę be didesnio pasipriešinimo. Vokiečiai labai lengvai užleido Lietuvos žemes bolševikams.

Tuo tarpu Rusijoje buvo susiorganizavusi Tarybinė Lietuvos valdžia su Kapsuku-Mickevičium priešakyje. Jos štabas apsistojo Minske ir laukė progos persikelti Lietuvon ir užgniaužti Lietuvos paskelbtą nepriklausomybę. Iš Rusijos buvo siunčiami Lietuvon bolševikų agentai su ginklais ir su pilnomis kišėnėmis "dumškų", "kerenskų" ir caro rublių.

Sovietų agentai Lietuvoje leido atsišaukimus: Vilniuje — R. Eidukevičius (A. Baranauskas), Kaune — Survila, Šiauliuose — Ant. Žemaitis (Feliksas Baltrušaitis), Telšiuose — Iz. Sondeckis (Sondeckas). Tie sovietiški agentai leido netik atsišaukimus bet ir įsakymus, pasirašydami darbininkų Tarybos vardu, organizavo dalinius ir jaunimui įsakinėjo stoti į raudonąją Armiją, o tikrosios Lietuvos vyriausybės nariams ir visiems, einantiems prieš juos, grąsino mirties bausme.

Tuo tarpu bolševikai artinosi prie Vilniaus. Vilniaus komendatūroje tuo laiku buvo tik apie 50 kareivių-savanorių, 1 kulkosvaidis ir apie 50 granatų. Ar buvo galima su tokia saujele apginti sostinę? Tų įvykių akivaizdoje Lietuvos vyriausybė 1919 metų sausio 2 d. persikėlė į Kauną.

LEMIAMASIS MOMENTAS — SAVANORIŲ PAŠAUKIMAS

Bėgo liūdnos nerimo dienos vyriausybės ir karių tarpe. Bolševikai užėmė Vilnių, grėsė ir pačiam Kaunui. Kylo pagrindinis klausimas — pakelti ginklą ar laukti, prašant didžiųjų valstybių užtarimo ir pagalbos.

Iš karininkų ir savanorių krūtinių suskambėjo ryžtingas šūkis: gintis... Tai buvo tikrai didis ryžtas! Geriau žūti garbingai kovos lauke, negu atiduoti naujai paskelbtą nepriklausomybę į bolševikų rankas. Už laisvę pasiryžo jaunieji Lietuvos sūnūs pralieti savo kraują.

Šiuo kritišku momentu Lietuvos vyriausybė išleido atsišaukimą į jaunimą ir visą lietuvių tautą, kviesdama ginti tėvų prakaitų apleaistytos žemės. Atsišaukimas rado jaunųjų tarpe pilną pritarimą ir ėmė plaukti savanorių būriai į Kauną. Tapo išjudinta visa tauta ir ji pasijuto, kad atėjo momentas parodyti seniai užgrūdintą lietuvišką ryžtingumą kovoje prieš Tėvynės engėjus.

PIRMOJI LIETUVOS KARIUOMENĖ IR PIRMOS AUKOS

Kauno komendantu buvo paskirtas energingas karininkas J. Mikuckis. Per dvi savaitės buvo likviduotos raudonosios gaujos. Lenkų P.O.W. (Peowarka), kuri rengės užimti Kauną, buvo lietuvių savanorių apsupta ir sumušta: apie 117 areštuotų ir pristatytų teismui, kiti pabėgo.

Nors laikinis pavojus Kaune buvo pašalintas, bet grėsė naujas priešas supo Kauną iš kelių pusių. Reikėjo greitai veikti. Vos tik suorganizuota pirmoji kariuomenė, 1919 m. vasario 7-9 dienomis turėjo pirmą mūšį Kedainių apskrityje. Taučiūnų kaime žūvo pirmas karys — Povilas Lukšys. Vasario 13-tą dieną ant Alytaus tilto žuvo pirmas karininkas Antanas Juozapavičius 25 m. amžiaus, kuriam vėliau buvo pastatytas paminklas, tačiau bolševikų dabar nugriautas. Iš sužeistųjų pirmas karys buvo Jurgis Kiaunė — Karo Muziejaus veliavininkas - budėtojas, likęs karo invalidu, kuris šiandien gyvena Š. Amerikoje — Filadelfijoje.

KOVOSE DĖL NEPRIKLAUSOMYBĖS

Kiek geriau susitvarkiusi Lietuvos kariuomenė, pradėjo pilnoj prasmėj kovoti su bolševikais. Kariuomenės jėgos vis kaskart augo ir didėjo. Jau balandžio mėn. pradžioje kariuomenėje turėjo 6000 vyrų po ginklų, 10 patrankų ir 200 raitelių. Vis didėjo apskrityse organizuojami batalijonai, užnugaryje veikė partizanai. Žemaitijoje P. Plechavičius organizavo partizanus ir savanorius.

Šiaulių apylinkėje Antanas Žemaitis bandė dar suorganizuoti raudonarmiečių pulką. Triukšmingai jis įžygiavo į savo gimtinės miestelį — Luokę, manydamas, kad kaimynai jį su gėlėmis pasitiks, bet visi išsislapstė, o jaunimas pabėgo pas Plechavičių. Žemaičio pulkas prie Luokės ir Tryškių (Telšių apskr.) buvo apsuptas ir suduotas galutinis smūgis, pulkas pasitraukė prie Pasvalio, bet beveik visi pateko nelaisvėn, tik pats vadas paspruko Rusijon.

Per tris mėnesius bolševikai buvo išstumti iš Žemaitijos ir nustumti iki Panevėžio, o iki rugpiūčio 30 d. visa Lietuva buvo išvalyta nuo bolševikų. Lietuvos kariuomenė įžengė į Latvijos pusę, užimdama Eglartą, Ilukštą ir pasiekė net Dauguvą. III-čias DLKV pulkas apsistojo žiemavoti prie Dauguvos kranto Ilukšto apskrityje, apie 20 km. nuo Daugpilio į vakarus.

Tokiu būdu bolševikų iliuzijos užimti Lietuvą ir per Tilžę bei Karalaičių ir susiekti su Vokietijos "spartaku" nuėjo niekais. Lietuvos savanoriai šiuos planus sugriovė ir raudonąją armiją atstumė prie Rusijos sienų.

TAIKOS SUTARTIS SU BOLŠEVIKAIS

1920 m. liepos 12 d. su bolševikais buvo pasirašyta taikos sutartis, kurią vėliau Stalinas negarbingai sulaužė, 1939 metais į Lietuvą įvesdamas raudonosios Armijos garnizonus, tuomi praktiškai paneigdamas Lietuvos nepriklausomybę.

Per 22 laisvės metus Lietuvos valstybė išaugo ir suklėstėjo: pakilo švietimas, žemės ūkis, bendras gerbūvis. Buvo laikas kad Lietuvos valiuta stovėjo tik 3-5 litų 1 amerikoniškas doleris. Bet raudonasis maras, kuris antru kartu užėjo ant Lietuvos, baigia sugriauti visa, kas per laisvės metus buvo atsiekta.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

LIETUVIS PASIŽYMĖJO ALGERIJOJE

(E) Lietuvių kilmės prancūzų vyr. leitenantas Jurgis Norkevičius nuo šių metų pradžios eina kuopos vado pareigas Algerijoje. Neseniai apdovanotas "Croix de la Valeur Militaire" ženklu. (Karo mokyklą jis yra baigęs 1957 metais, trečiuoju iš 800).

PARYŽIAUS LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

(E) Paryžiaus lietuviai spalio 23 d. buvo susirinkę pasitarti lietuviškais reikalais. Dr. J. Deveikė-Navakienė kalbėjo tema "Tarp praeities ir dabarties". Iškėlė svarbesniuosius Lietuvos istorijos bruožus, priminė senosios Lietuvos aukštą teisinę kultūrą, valstybės smukimo priežastis, kartu išreikšdama viltį, kad Lietuva naujai prisikels. Kaip praneša "Prancūzijos Lietuvių žinios", mokslininkė dr. Deveikė-Navikienė savo ilgų metų "Lietuvos statuto" vertimo darbą užbaigė. Dabar statutas išverstas į prancūzų ir lietuvių kalbas. Visas tekstas (vertimo, komentarų bei įvado su istoriniais paaiškinimais) sudarysiąs ne mažiau 2.500 puslapių.

ULMO BYLOJE LIETUVIUI BAUSMĖ SUMAŽINTA

(E) Masinių žudymų Lietuvoje byloje Ulme prieš buv. Klaipėdos policijos vyr. leitenantą Schmidt-Hammer ir buv. Kretingos policijos pareigūną Praną Lukį-Jakį teismas lapkričio 3 d. paskelbė sprendimą. Teisiamajam Schmidt-Hammer už padėjimą nužudyti 313 atvejais palikta 3 metų sdk bausmė, Lukiui-Jakiui bausmė iš 7 metų sdk sumažinta iki 5 metų, atimant pilietines teises 2 metams. Iškalėtas iki sprendimo laikas atskaitytas šitaip: Schmidt-Hammer apie 1 mt., Lukiui-Jakiui 3 metai 8 mėn. Teismas kartu nutarė nuo Lukio-Jakio nuimti areštą, jį iš kalėjimo paleisti (antrasis teisiamasis jau prieš tai buvo laisvas).

LIETUVIAI laisvajame pasaulyje

DAILININKO PRANO PARODA MIUNCHENE

(E) Tautų susitikimo namuose Miunchene (Bogenhausen, Rauch — str. 22) lapkričio 11 d. 19,30 val. atidaroma dailininko Prano (Gailiaus) kūrinių paroda. Įžengiamąjį žodį tarė dr. P. Reklaitis. Po to įvyko Baltų Draugijos pobūvis tuose pačiuose rūmuose. — To paties dailininko Prano parida liepos mėnesį įvyko Erlangene, rugpiūčio mėn. Stuttgarte ir rugsėjo mėn. Bad Oynhausene.

PLAČIAI PAMINĖJO PREL. M. KRUPAVIČIAUS SUKAKTĮ

(E) Užsienio lietuvių spauda plačiai paminėjo prel. Mykolo Krupavičiaus 75 metų amžiaus sukaktį (gim. 1885-X-1) įvertindama jo asmenybę, atsidavimą Lietuvai per visą ilgą, darbingą amžių ir jo nepalūžusią viltį, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma. Tos vilties vedamas sukaktuvininkas ilgus metus pirmininkavo ir Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui. Visų šalių tautiečiai palinkėjo garbingam sukaktuvininkui ilgiausių metų.

M. Krupavičiaus sukaktis buvo paminėta ir kitų tautų spaudoje. Štai Suomijos didžiausias dienraštis "Helsingin Sanomat" lapkričio 1 d. laidoje įsidėjo jo atvaizdą ir pluoštą biografinių žinių, pabrėžiant ypač jo visuomeninę veiklą.

Linkime sukaktuvininkui sulaukti Laisvos Lietuvos.

(atkelta iš 2 psl.)

SVARBUS PRANEŠIMAS

liui" reikia nusileisti, jį reikia gerbti. Šis "ruso" sinonimas labai prigijo Paleckiui atspausdinus brošiūrą apie "Vyr. brolį"; aišku, vartojamas su pajuoka ir panieka.

5. Kūrybos falšifikavimas — neišvengiama rašytojų ir net mokslininkų tragedija. Kad ir kažinkaip mūsų rašytojai stengiasi prisitaikinti, jų kūriniai daugybę kartų cenzūruojami nemokšų iki tokio laipsnio,kad jų kūriniai dažnai pasidaro nebeatpažįstami. Šita tragedija neišvengiama kiekvienam kūriančiajam; jos neišvengė ir veteranai Putinas, Vienuolis ir kt. Jaunesnieji iš spaudos griebiasi girtuoklystės arba visai nustoja rašyti. Yra prarasta jau dabar nemažas skaičius talentingų poetų. Daugumas, kurie rašo, rašo parsidavėliškai. Prošvaistės labai retos. Dramos teatro repertūras labai menkas. Paskutinė sensacija — Pirčiupis (Marcinkevičius), į kurį sugebėta įpinti nuostabiai patriotiški motyvai. Grįžusieji iš Sibiro poetai, pvz. Miškinis, Inčiūra, Keliuotis, — sunaikinti žmonės. Ypač Miškinis yra neatlaikęs kankinimų, dabar jis yra virtęs "man vistiek pat" poetu. Borūta sunkiai sukasi ir sunkiai laikosi. Kazys Jakubėnas užmuštas (rastas sušalęs sniege; gydytojai skriodę jo lavoną rado nukankinimo ženklus). Nukankintas ir tautosakininkas Matas Untulis, kurio lavoną surado, tik po metų Žemaitijoje (tikslios vietos nežinau). Sal. Neris mirė savo mirtimi. Cvirka, manoma, pats apsinuodijęs (tyčia arba gydydamasis nuo kirmėlių). Po Balio Sruogos laidotuvių jį palydėjusieji buvo policijos sulaikyti nuo kapų.

6. Sibire tremtiniai nutaustą, nes jaunimas ten, kuria mišrias šeimas. Daugelis, kad ir gali, nebegrįžta namo, o jei sugrįžta, dažnai važiuoja atgal Sibiran, nes, kaip žinoma, Lietuvoje jie nepriregistruojami.

7. Vaikai ir jaunuoliai turi dabar jau visi būti komjaunuoliais. Nebuvęs komjaunuoliu, neturi jokių perspektyvų. Pastaraisiais metais ir labiausiai susipratęs jaunimas stojo į komjaunuolių eiles; tuo būdu nori sąmoningai gerinti tą organizaciją iš vidaus. Į kariuomenę ima keturiems metams ir nepalieka Lietuvoje. Baigę gimnaziją, turi dirbti arba lauko darbus arba fabrikuose.

8. Vilnius žmonių atžvilgiu nebeatpažįstamas (nors ir aptvarkytas ir gražus savo meno paminklais, kaip pasakos miestas). Lietuvių 33%. Gatvėse vyrauja rusų kalba. Didesnėse krautuvėse — irgi rusų kalba. Viešbučio "Vilnius" tarnaitės kalbą tik rusiškai. Tik kas dešimtas Tax šoferis supranta lietuviškai, visi kiti kalba tik rusiškai. Gatvių pavadinimai visur dviem kalbom. Ir tie pavadinimai beveik visi pakeisti. Nežinomų lietuvių karių visose kapinėse išnaikinti. Tačiaus Pilsuckio širdis Rasų kapinėse ilsisi tarp gėlių Lenino paminklas Lukiškių (dabar Lenino) aikštėje, Stalino milžiniška skulptūra geležž. stoties aikštėje. Gražiausios barokinės bažnyčios, — šv. Jono, Mykolo, Kazimiero, Bernardinų — neveikia. Kabo didžiulės spynos ant durų (šv. Jono bažnyčia prie universiteto langai išdaužyti). Šv. Mykolo bažnyčioje ir vienuolyne kažkokia medžio pramonės įmonė. Katedroje meno muzėjus.

Perduoda Lietuvos žmonių šauksmą SOS: *vakariečiai lietuviai reaguokite į kiekvieną rusinimo žingsnį!* Mums geriau, jeigu tinkamai reaguojate. Neužsimerkite! Bandykite mus suprasti ir neužsiliuliuokite savo materialiniuose rūpestėliuose. Nerašykite neatsargių laiškų. Neminėkite pavardžių. Stengkitės palaikyti kultūrinius ryšius! Kaip nors siųskite knygas!

Išvada: padėtis yra daug blogesnė, negu uvo mūsų įsivaizduota (nors į Sibirą dabar ir neveža).

II. Ekonominė situacija

Miestuose maisto pakanka. Į kolūkius iš miesto siunčiama duona, cukrus, mėsa (beveik visi mano pažįstami kas mėnesį pakuoja siuntinius kaimui!)

Vilniaus miesto krautuvės neatrodo pasibaisėtinai; pieno ir mėsos produktų gali laisvai pirkti. Konservų, ypač uogienių su lietuviškais užrašais mačiau pačiuose šauniausiuose Maskvos viešbučiuose.

Lietuviai daug geriau apsirengę negu rusai dėl mūsų geros širdelės. Taip ir matyt amerikoniški lietpalčiai, švarkai, suknios, batai. Drabužių kainos labai aukštos, neįkandamos. Tokios pačios kaip visoj Sov. Sąjungoj. Pabaltiečiai Rusijoje paprastų žmonių laikomi kaip aukštesnės civilizacijos atstovai, mat, gražiau bei skoningiau apsirengę ir šiap truputį kultūringesni.

Siuntiniai turėtų būti siunčiami labiau apgalvotai. Prastesnės kokybės medžiagos dabar jau sunku parduoti. Reikia taikinti tas tikriems asmenims, kad jiems tiktų. Siūsti praktiškus dalykus — žirkles, peilius, mediciniškus įrankius, virtuvinius įrankius, skustuvus, parkerius pieštukus ir ypač laikrodžius, iš maisto — geriausiai kavos, sriubos miltelius ir kt. praktiškai pagamintus amerikoniškus produktus.

Algos: mokytojų 600-900, profesorių 1500-3000, inžinierių nuo 1500-2500 rublių (Landsbergis gauna apie 2000). Yra algų po 30,000 (berods tiek gauna Žiugžda ir Venclova ir kt. valdančiosios klasės atstovai). Dėl tokios algos jau galima ir brolį ir tėvynę išduoti.

Bendra visos atmosferos charakteristika: trūksta oro.

SVEIKI ATVYKĘ Į PIRMĄJĮ PIETŲ AMERIKOS LIET. KONGRESĄ!

Lietuvos Ministras Dr. KAZIMIERAS GRAUŽINIS. — Pietų Amerikos Lietuvių Atstovas, laukiamas atvykstant į P. A. L. Kongresą.

Vysk. VINCENTAS BRIZGYS. — Atsiuntė sveikinimus Kongresui. Vienas iš veikliausių Bažnyčios dignitorių, kuris dirba už Lietuvos išlaisvinimą. — Jo Ekscelencija labai apgailestavo, kad negalėjo šį kartą atvykti, bet tikisi kita proga Argentinos lietuvius aplankyti

Min. VACLOVAS SIDZIKAUSKAS. Laisvosios Lietuvos Komiteto ir visų komunistinio imperializmo paveigtų Europos Tautų (PET) prezidentas juristas ir didelis diplomatas. Min. V. Sidzikauskas atvyksta į Argentinoje rengiamą Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą, kuriame gruodžio 3 d. vakare Lietuvių salione pasakys svarbią kalbą. Taip pat jis dalyvaus vainiko uždėjime prie San Martin paminklo (Plaza San Martin), šeštadienį po pietų ir sekmadienį pamaldose ir bendruose pietuose bei meninėje programoje. Min. Sidzikauskas susitiks ir su visų pavergtų tautų delegatais, vietos spauda, televizija. Tikimasi, kad pasimatys su Argentinos prezidentu Frondizi.

STOKIM VISI KOVON!

Mūsų spaudoje yra iškelta teisinga mintis, kad laisvasis pasaulis niekada neturėjo tokios geros progos kontrofenzyvai prieš sovietinį kolonizmą, kaip dabar po Kremliaus ofenzyvos pastarojoj JT pilnaties sesijoj. Chruščovo pasiūlyta Jungtinėms Tautoms deklaracija prieš kolonizmą tam labai gera proga.

Tačiau būtų klaidinga laisvojo pasaulio kontrofenzyvos laukti, patiems nieko ta prasme neveikiant. Kol "geležis karšta", kiekvienas savu kūju turi ją "kalti". Kaip "kalimas" ligi šiol eina ir kaip jis turėtų eiti toliau?

Pavergtųjų Seimas *per laisvojo pasaulio vyriausybes ir jų delegacijas JT, taip pat per Europos Tarybos Patariamąjį Seimą daro žygių, kad Kremliaus iškeltas kolonizmo klausimas būtų įsakmiai Jungtinių Tautų praplėstas ir sovietiniam kolonizmui.*

Baltijos Valstybių Delegacijos Pavergtųjų Seime, *palaikydamos Pavergtųjų Seimo nusistatymą Chruščiovo deklaraciją atkreipti pirmiausia prieš sovietinį kolonizmą, savo ruoštu primena JT delegacijoms ir laisvojo pasaulio vyriausybėms sovietų agresiją prieš šias valstybes ir jų dabartinę padėtį.*

Ši akcija tačiau neapima pačios visuomenės, kuri šioj dalykų padėtyje taip pat turėtų rodyti ne mažiau aktyvumo, kaip pav. yra rodžiusi dėl Lietuvos atstovybės padėties pakeitimo Vatikane. Visuomenės akcija čia galėtų ir turėtų pasirodyti bent dviem titulais: kaip Amerikos, Kanados, Australijos, Argentinos ar kurio kito krašto piliečiai savo laiškais akinkime savo krašto vyriausybes, o kaip sovietinio kolonizmo aukos savo laiškais akinkime visas JT delegacijas kovai prieš Sovietų kolonizmą.

Kadangi Chruščiovo deklaracija ir kolonizmo klausimas JT dabartinės sesijos po poros savaičių gali būti svarstomas, laiko yra nedaug ir veikti reikia nedelsiant.

Be abejojimo, kur tik galima, į bendrą veikimą būtina įtraukti ir kitų sovietinio kolonizmo aukų žmones.

Visų JT delegacijų adresas:

To the Delegation of .....

United Nations

United Nations Plaza

New York, New York

RAŠYTOJAS KAZIMIERAS ČIBIRAS. — Gerai ir plačiai visuomenei žinomas veikėjas, kurio knygos netik Argentinoje, bet ir po visą ispaniškąjį pasaulį yra išplitusios ir skaitomos, garsindamos pavergtos Lietuvos vardą. K. Čibiras yra be to Lietuvos Atstovybės tarnautojas, gerai pažįstąs Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos lietuvių gyvenimą. Jis skaitys pagrindinę paskaitą kongrese apie lietuvių įnašą į laisvinimo darbą. Paskaita bus skaitoma gruodžio 4 d. vakare.

VYTAUTAS DORELIS. — Muzikas ir choro vedėjas Montevideo Lietuvių Parapijoje. Jo vadovaujamas choras pasirodys Kongreso metu ir išpildys visą eilę dainų.

Pirmojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso Belaukiant

Yra sakoma, kad tauta tuomet yra gyva, kai jos nariai yra giliai sąmoningi patriotai. Lietuvių tauta tai jau ne kartą yra pasauliui įrodžiusi: kovose už savo nepriklausomybę, kūrybingame nepriklausomo gyvenimo laikotarpyje ir paskutinių dešimtmečių rezistencinėje kovoje už tautos gyvybinius idealus.

Lygiai ir lietuviai išeiviai, ar tai būtų emigrantai ar pabėgėliai, visi yra parodę savu laiku daug tautinio susipratimo ir gyvybingumo, organizuojant įvairias tautines organizacijas, kuriant tautinius ansamblius, palaikant savąją spaudą, savąjį meną ir kalbą bei papročius.

Visa tai be abejo yra reikalinga ir nepamainoma, bet vien to neužtenka. Ateina laikas, kad visi lietuviai vėl pasijustų atsakingi už savo Tėvynės išlaisvinimą akyvaizdoje tų faktų, kurie šiandien pasaulyje vyksta: iš vienos pusės naujų tautų galingas veržimasis į nepriklausomą gyvenimą, iš kitos pusės senųjų režimų byrėjimas tiesiog sakyte sako, kad turime ir mes lietuviai subruzti, nes atėjo lemiamas momentas visoms tautoms, taigi ir mūsų tautai.

Visur skamba laisvės šūkiai ir braška tyronų sostai. Reikia tat visiems galingai pakelti balsą už savos tautos laisvę, reikia patikrinti iki šiol nueitą kelią ir pasiryžti naujiems darbams.

Tam tikslui ir yra šaukiamas šis pirmasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas Argentinoje, kad visi Pietų Amerikos lietuviai patriotai kartu susirinkę apvarstytų Lietuvos laisvinimo ir lietuvybės išlaikymo klausimus, kad nusistatytų naujas gaires ateities darbams.

Šis kongresas bus priminimas mūsų broliams raudonoje vergijoje, kad mes jų nepamiršome, kad mes netik kartu kenčiame ir atjaučiame juos, bet kad ryžtingai kovojame už jų išlaisvinimą ir kovosime, kol Lietuva bus laisva.

Be to šis kongresas bus priminimas ir visai Pietų Amerikai, kai didžiausias šių dienų laisvės priešas yra komunizmas ir kad reikalinga kovoti ryžtingai. Lietuvių tauta, kuri neša bolševizmo jungą, tebūnie visoms laisvoms Pietų Amerikos tautoms kaip perspėjimas ir paraginimas nenuleisti rankų bendroje kovoje už visų tautų išlaisvinimą.

Z. JUKNEVIČIUS
Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje Pirmininkas

ZEFERINAS JUKNEVIČIUS. — Ilgametis Lietuvai Išlaisvinti Centro pirmininkas, Lietuvių Radijo Valandėlės "Lietuvos Aidai" vedėjas, visuomenininkas, atidarys Pirmąjį Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą ir pasakys pagrindinę kalbą Lietuvai Išlaisvinti Centro 20 metų sukakties proga.

IGNAS PADVALSKIS. — Argentinos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas ir pasižymėjęs veikėjas kalbės visos Argentinos lietuvių vardu.

MARTINEZ BERSETCHE. — Rašytojas, redaktorius, didelis lietuvių draugas, specialiai atvažiuoja iš Urugvajaus į Lietuvių Kongresą, kuriame tars savo ugningą žodį.

JURGIS GILVYDIS. — Lietuvai Išlaisvinti Centro sekretorius ir lietuviškų filmų kino teatro "Vytis" kurėjas, daug prisidėjęs prie P. A. Lietuvių Kongreso parengimo.

VISI Į LIETUVIŲ KONGRESO MENINĮ VAKARĄ GRUODŽIO 4 D.

Šv. CECILIJOS CHORAS. — Kompozitoriaus Vaclovo Rymavičiaus vadovaujamas turi paruošęs specialų dainų repertuarą Kongreso programai.

Ponia LIUCIJA GRIŠONIENĖ. - Lietuvos konsulo žmona, padainuos žavėtinų lietuviškų dainelių kartu su ponu Doreliu

Pats atsilankyk ir kitus paragink atvykti į vienintelį

LIETUVIŲ KONGRESO MENINĮ VAKARĄ,

kuris įvyks š. m. gruodžio mėn. 4 d. 18 val. Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Programoje pasirodys šios meninės pajėgos:

1. Montevideo Lietuvių Katalikų choras, vadovaujamas muz. Vytanto Dorelio su įdomia programa.
2. Ponia Liucija Grišonienė padainuos solo keletą lietuviškų dainų, akompanuojant muzikei T. Drabniauskaitei.
3. Montevideo Tautinių Šokių grupė, vadovaujama p. mok. Stanevičienės, meistriškai pašoks naujų tautinių šokių.
4. Argentinos Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muziko Vaclovo Rymavičiaus duos specialų dainų repertuarą.
5. Argentinos Tautinių Šokių grupė vadovaujamas A. Rastausko atliks tautinius šokius.

Įėjimas: laisva auka

Muzikas ir kompozitorius VACLOVAS RYMAVIČIUS

PRAŠOME ĮSIGYTI LAIKU BILIETUS Į KONGRESO PIETUS

Kongreso metu gruodžio 4 d. 13 val. Lietuvių Salėje įvyks iškilmingi pietūs Kongreso delegatams pagerbti.

Bilietus prašome iš anksto, užsisakyti pas šiuos asmenis:

1. Pijus Gudelevičius — parapijos raštinėje, Tel. 208-5027
2. Jurgis Gilvydis — Rio Cuarto 3244, 21-8739
3. Stasys Babronis — Avellaneda 513, Bernal, 202-0163
4. Ignas Padvalskis — San Blas 4220, 67-5418 (kaimynas)
5. Bronius Paliulionis — H. Bourquet, Luis Guillon, 30-5372
6. Juozas Petraitis — Santiago del Estero 2347
7. Zeferinas Juknevičius — Albarracin 2352, 30-0867
8. Pijus Sakalauskas — Rioja 2259
9. Jonas Čikštas — Bahia Blanca 1279, 67-5663

SPORTO KLUBAS "KOVAS". — Stipriausia Argentinos sportininkų komanda žais gruodžio 4 d. 12 val. parapijos aikštėje.

KONGRESO PRASMĖ

Jei vienas iš lietuviškųjų bruožų būtų lėtumas, tai gal dėl jo kaltės tik šiemet, po 35 metų nuo masinės lietuvių emigracijos į šį kontinentą, turėsime pirmą lietuvių kongresą. Kaip toks, jis gal neapsieis be organizacinių ir kitų trūkumų, bet jo reikšmė vistiek bus istorinė mūsų išeivijos kultūriniame, tautiniame bei politiniame gyvenime.

Pasauliniai įvykiai rieda tokiu greičiau ir tokia kryptimi, kad gal jau labai greitai tiek lietuviai, tiek kitų pavergtų tautų sąmoningi sūnūs ir dukros turės pareikšti visą ryžtą, visą sąmoningumą, visas pastangas už savo tėvų žemės likimą. Dabar pats laikas suglaudinti mūsų gretas, išjudinti energijas, sutikslinti planus ir metodus didžiajame Lietuvos laisvinimo darbe tiek mūsų pačių visuomenėje, tiek ieškant mūsų bylai laisvės draugų tarp svetimųjų.

Ten, kur lietuvių kolonijos didelės ir stiprios, kaip J. A. Valstybėse ir Kanadoje, įvairių kongresų, konferencijų, sąskrydžių būna daug ir didelių.

Tačiau, reikia tikėtis, ir mūsiškio reikalas ir svarba yra neabejotini, o rezultatuose, tarp kitko, gal įsivyraus tradicija tokius kongresus šaukti dažniau, sakysime, kas dvieji metai. Jei pavyks patiems lietuviams suartėti, lietuviškose nuotaikose atsigaivinti, numatyti sėkmingesnius kelius Lietuvos laisvinimui ir lietuvybės išlaikymui, būsime daugiau svetimųjų pastebėti ir savo tautiečių kituose kontinentuose geriau įvertinti. Č.

LIETUVI!

Eidamas į pasaulį:

NEŠKIS su savim lietuviškus religinius ženklus: kryžių, Rūpintojėlį, mūsų šventovių Marijos paveikslus;

MELSKIS iš lietuviškos maldaknygės, giedok lietuviškas giesmes, — jei nebus galima bažnyčiose, tai bent namuose;

ŠVĘSK lietuviškas Kūčias su paplotėliu ir šienu, Verbų dieną su verbomis, Velykas su procesijomis, Sekmines su berželiais, Vėlines su žvakėmis ant savo mirusiųjų tautiečių kapų;

SKELBK visiems o ypač svetur gimusiems savo vaikams, mūsų didvyriškas religines kovas, prasidėjusias Kražiais ir nepabaigiamas visame pasaulyje žinomo kankinio vyskupo Matulionio mirtimi;

KARTOK legendas ir pasakojimus apie kilniąsias ir tauriąsias mūsų asmenybes, pelniausias savo šventumą kovoje už mūsų tautos teisingas teises;

PALAIKYK geruosius tautiius darbo, apsirengimo, žaidimo, poilsio, svečiavimosi papročius, nes jie reiškia mūsų tautos charakterį;

SAUGOK lietuvio gerą vardą, nes mūsų tautai būdingas pabrėžimas žmogaus vertės, kuri surišta su jo vardu;

UGDYK bendruomenišką lietuvių dvasią ir tautinį solidarumą; priklausyk lietuviškoms organizacijoms, palaikyk lietuvišką spaudą. *(St. Yla)*

Profesorė TERESYTĖ DRABNIAUSKAITĖ. — Jauna ir gabi pianistė iš Montevideo paskambins klasinius kūrinius.

TAUTINIS JAUNIMO ANSAMBLIS. — Pasiruošęs su tautiniais šokiais dalyvauti Kongrėse.

Inž. STASYS BABRONIS. — Argentinos Skautų Vyčių Vadas, nenuilstamas lietuvių veikėjas ir ALOST sekretorius kalbės jaunimo vardu.

GARBĖS SUKAKTIS IR PRIEVOLĖ

J. Vidzgiris — (ELI)

Užsienis vaidina didelę reikšmę visų pavergtųjų tautų gyvenime. Ten saugios priebėgos ieškoma, dedamos viltys, telkiami nauji ištekliai tolesnei laisvės kovai tęsti. Tai puikiai žinome iš savosios praeito amžiaus istorijos. Vilkdama carinės priespaudos jungą, mūsų šalis turėjo tiesioginį ryšį su užsieniu, nes anuomet "geležinė uždanga", sutapusi su Didžiosios ir Mažosios Lietuvos riba, ėjo per lietuvišką žemę. Kokia svarbi tai buvo aplinkybė, pakanka prisiminti sukilimus ir spaudos draudimo kovas.

Tuo požiūriu nūdienė padėtis blogesnė: nebėra tiesioginio ryšio su užsieniu. Tačiau šiais laikais žymiai lengviau palaikyti netiesioginius ryšius modernių susižinojimo priemonių dėka. Radijas yra tas langas į Vakarus, per kurį srūva šviesa aklinai nuo pasaulio atskirtom tautom komunistinėje vergijoje. Galima tik apgailestauti, jog iki šiol, sprendžiant iš palyginimo su kitais bendro likimo kraštais, tas langas Baltijos kraštams buvo pernelyg šykščiai pravertas. Pagaliau tai pastebėjo ir Europos Taryba, šiemet Strasburge specialia rezoliucija iškėlusi reikalą padidinti radijo laidų skaičių pabaltiečiams.

Ligi reikalai šioje srityje pasitaisys, juo gilesniu dėkingumu prisimename tuos, kurie pirmieji suprato radijo ryšio reikšmę pavergtajai Lietuvai. Turime mintyje Vatikano liet. laidas, kurioms šiomis dienomis sukanka 20 metų nuo jų pradžios. Niekas kitas, tik Šv. Sostas pilnai suprato anuometinę Lietuvos tragediją ir neapsiribojo vien tik platoniška užuojauta, bet savo prielankumą išreiškė konkrečiu būdu.

1940 *lapkričio 27 Vatikano radijas prabilo lietuviškai.* Tas svarbus postas buvo patikėtas neeilinei asmenybei — atgimusios Lietuvos patriarchui, didžiam mokslo vyrui ir šviesios atminties *vyskupui Pr. Būčiui.* Jo vadovybėje per pirmąjį bolševikmetį sklido iš Amžinojo Miesto paguodos ir sustiprinimo žodžiai Lietuvai. Radijo ryšys vėl buvo atnaujintas 1946 metais.

Tik ateities istorikai galutinai išaiškins tą didžiulį pokario tylos sąmokslą, kurio ypatingomis aukomis buvo stalininei sauvalei išduoti Baltijos kraštai. Tik tada bus tinkamai įvertintas Vatikano valandėlių vaidmuo. Tai buvo vienintelis balsas tomis liūdnomis lietuvių tautai dienomis, kai upeliais buvo liejamas kraujas ir ašaros, Vakarams užkietėjusiai tylint.

Tiesa, tas balsas buvo, palyginti, silpnas prieš tuo metu viešpatavusį pasaulinį cinizmą, kuris Kat. Bažnyčios moralinį autoritetą matavo... ginkluotų divizijų skaičiumi. Juo mažiau tad turi pagrindo po Vengrijos sukilimo komunistų ir Lietuvoje skleidžiama pasaka (neapdairių keliauninkų ir į Vakarus atnešta), esą, radijo valandėlės iš užsienio kursčiusios kraujo praliejimą ir dėl to kaltos už lietuviškojo jaunimo sunaikinimą. Jei toks kaltinimas būtų bent kiek pagrįstas, tai Lietuvos atveju jis galiotų tik Vatikano radijui. Kitos valandėlės, kaip žinoma, savo darbą pradėjo tik tada, kai, tų pačių bolševikų žiniomis, partizaninis sąjūdis jau buvo užgniaužtas (Am. Balsas iš Vašingtono prabilo pirmą kartą 1951 m., iš Europos — 1952 m.; tais pačiais metais Italijos valstybinis radijas ir 1955 m. — Madridas).

Vatikano valandėlės Lietuvos žmonių nekurstė. Priešingai, partizanai buvo kiek nusivylę jų nuosaikumu. Antai, 1947 m. spalių mėn. rašytame pogrindžio pranešime tuo reikalu buvo tiesiog skundžiamasi: "Mes stebimės Romos (suprasti Vatikano — J. V.) radijo lietuviška valandėlė, kuri tiek maža paguodos duoda. Ko jai bijotis! Kaip mes nebijome mirti ne tik už tėvų žemę, bet civilizaciją, krikščionišką kultūrą. Kaip drąsiai šiandien kalbėtų Romos apaštalai! Ne tik kalbėtų, bet šaukte šauktų gelbėti žmonijos kultūrą! Kalbėkit drąsiai, šaukit, kaip begalite. Niekados nemeluosite, nes atvaizduoti mūsų tėvynės kančių niekad nesugebėsite, jų nepergyvenę... Nebijokite, mums niekad jau blogiau nebus, jei jūs kviesite pasaulį sutramdyti barbarus. Ko Roma bijo, kai apie ją kasdien girdime šlykščiausių dalykų, kaip apie žmonijos ir tautų laisvės priešą numerį pirmą".

Nuo pasaulio aklinai atskirti mūsų broliai nežinojo, kokios tada buvo nuotaikos Vakaruose. Juk tik po Korėjos užpuolimo įsiliepsnojus Rytų - Vakarų šaltajam karui, mūsų bylai parodyta kiek daugiau palankumo. *Tik Vatikanas iki tol nebuvo kurčias.* Nebuvo kurčias nė aniems, nevisai pagrįstiems priekaišto žodžiams. Nuo 1948 metų buvo skirta daugiau laiko lietuviškoms programoms ir jos nuolat tobulinamos. Nuo 1958 m., sustiprinus stoties galingumą, laidos siunčiamos kasdien ketvirtį valandos, o sekmadieniais net du kartu.

Vatikano valandėlė, be abejo, pirmoje eilėje tarnauja religiniam ryšiui tarp katalikybės centro ir jam ištikimos tautos. Tačiau kiekvienas, kas dažniau jų pasiklauso, gali pats įsitikinti, jog daug rūpestingo dėmesio skiriama ir kitiems gyvybiniams lietuvių klausimams. Bolševikinių puolimų propaganda yra sudariusi klaidingą įspūdį, tarsi komunistus labiausiai erzintų Am. Balso radijo laidų kryptis. Lyginant Vatikano ir Am. Balso savaitės laidų turinį, Vatikanas ne tik proporcingai, bet kartais aplamai daugiau duoda lietuviškąjį gyvenimą liečiančių žinių, nors Vašingtono laidos yra dvigubai ilgesnės. Tai liudija neabejotinai didesnį atsakingų sluoksnių palankumą Lietuvos bylai. Neveltui bolševikų bosai "merkė akį" ir netrukdė Vašingtono. Sovietinių trukdytuvų perkūnijos yra geriausias įrodymas, kad Lietuvoje tos valandėlės pakankamai girdimos ir turi klausytojų.

Lietuviškame radijo ryšio klausime Šv. Sostas yra padaręs viską, kas galima. Nebent būtų galima pageidauti, kad būtų įvestas programos pakartojimas. Tai labai svarbu vykstant trukdymams. Tuo reikalu turėtų būti padaryti žygiai, kurie tik nuo mūsų pačių priklauso.

Reikia tikėtis, kad mūsų reprezentatyvūs veiksniai ir organai, o taip pat plačioji visuomenė bei organizacijos nepraleis tylomis šios garbingos Lietuvai prielankaus ir reikšmingo darbo sukakties. Kai tauta kenčia priespaudą užčiauptomis lūpomis, laisvėje gyvenantiems jos nariams tenka garbės prievolė deramai išreikšti gilaus susijaudinimo, prisirišimo ir dėkingumo jausmus, kuriais lietuvis sutinka iš kirkščionybės širdies jam siunčiamą gimtąjį žodį. Sukaktis drauge įpareigoja surasti būdų, kad šitas darbas, kiek tai nuo mūsų priklauso, būtų geriau remiamas ir talkinamas, negu iki šiol.

Rašo PIJUS GUDELEVIČIUS

PER DAINUOJANČIĄ ITALIJĄ

Iš Florencijos išvykus, traukinys skubėjo palei saule nudegintus kalnus. Labai silpna ir šiurkšti augmenija matėsi pro traukinio langą. Retkarčiais pasirodydavo naujoji per visą Italiją tiesiama autostrada "Sol", kuri eina tiesiai ir kerta kalnus, bei eina virš upelių bei žemumų,kur ji iškelta iki 100 metrų aukštumo. Ši autostrada jau baigiama ir planuojama ją pratęsti per Alpių kalnus, kad sujungus su Šiaurine Europa.

Jau iš tolo ant kalno matosi Perugia miestas, kuris garsus netik savo viduramžišku senumu, bet ir kitais dalykais kaip antai dideliu universitetu, muziejais, gražia katedrair kitomis meniškom bažnyčiomis. Viduramžiais šis miestas buvo apsuptas aukštais mūrais, kurie iki šių dienų vietomis dar gerai išsilaikę ir atrodo didingai.

Dar po geros valandos kelio atsidūrėme kitame garsiame senoviškame mieste — Asyžiuje, kuris turi išlaikęs dar senovišką miesto veidą: siauros gatvelės, didelės ir pritemdytos bažnyčios. Netoli stoties randasi didžiulė graži bazilika pašvęsta Marijos angelų karalienės garbei. Šioje bazilikoje randasi garsioji "Parcinkulio" koplyčia, kurią Šv. Prančiškus buvo pastatęs, kaip sako padavimas. Čia yra prančiškonų centrinis vienuolynas. Šalia bažnyčios yra dar rožės be spyglių, kurios auga nuo Šv. Prančiškaus laikų.

Pačiame mieste yra dvi didelės šventovės, tai Šv. Klaros ir Šv. Prančiškaus bažnyčios su šventųjų kūnais.

Šv. Klaros bažnyčios kriptoje stikliniame karste guli šventosios nesugedęs, tik kiek pajuodęs kūnas. Ji mirė 1253 metais. Vienoj koplyčioj galima matyti kryžių, nuo kurio į Šv. Prančiškų prakalbėjo Nukryžiuotasis, šventojo abitas ir kitokių relikvijų, kurios tikinčiųjų yra pagarboje laikomos.

Kiek žemiau didingai stovi Šv. Prančiškaus bazilika, kurioje yra palaidotas pats Šventasis. Bazilika turi tris aukštus: apatinėje dalyje yra Šv. prančiškaus karstas, prie kurio pastatytas altorius, vidurinėje bazilikoje centre ant Šv. Prančiškaus kapo stovi pastatytas didelis altorius, prie kurio nuolatos laikomos Mišios, ir pačiame viršuje graži meniškais paveikslais išpuošta dalis. Paveikslai vaizduoja Šv. prančiškaus gyvenimo atskirus momentus.

Kitoje miesto pusėje nuošalioje vietoje randasi pirmasis Šv. Prančiškaus vienuolynas, kur šventasis ilgai gyveno ir kur sukūrė garsiąją saulės giesmę. Šiame vienuolyne viskas yra išsilaikę, kaip buvo šventojo laikais: tas pats valgomasis stalas, tie patys suolai ir kiti viduramžių įrengimai. Čia tikrai pajunti senovę.

Toliau matosi didingas Alvernos kalnas, kur Šv. Prančiškus gavo stigmas, kur jis praleido daug laiko besimelsdamas prieš Nukryžiuotąjį. Visa Asyžiaus aplinka atrodo lyg dainuojantis kraštas, kur gamtos naturalus grožis susipynęs su gilia senove ir žmonių tikėjimu.

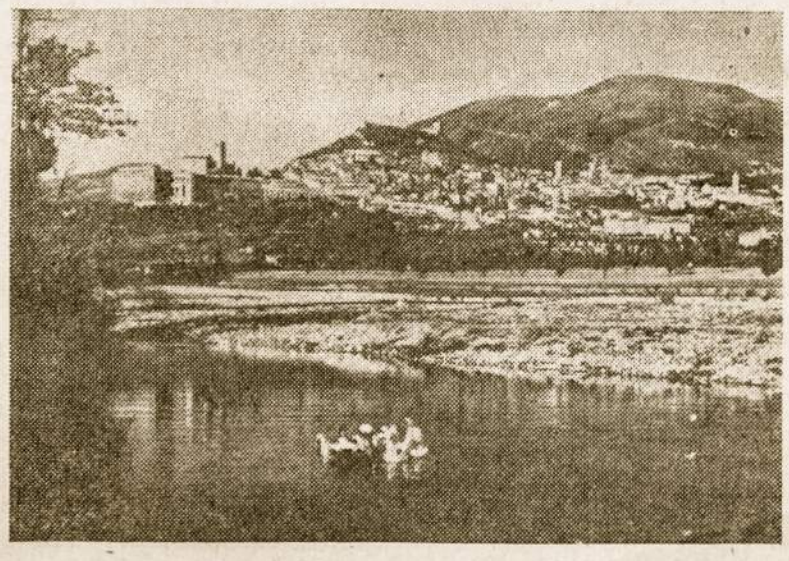

Asyžiaus miesto panorama

Asyžiaus miestas yra prisišliejęs prie kalno ir atrodo kaip tvirtovė. Miestas turi arti 40.000 gyventojų, aplink miestą matosi daug žalių medžių, sodybų, kurios duoda pačiam miestui labai gražų įspūdį.

KRIKČIONYBĖS CENTRE ROMOJE

Iš Asyžiaus su maldininkų traukiniu pajudėjau Romos linkui (apie 6 valandas kelio). Pro traukinio langus prabėgo gražūs Umbrijos ir Lacijo vaizdai su senais miestais, kaip Spoleto, Foligno, Terni ir kiti.

Šv. Bartolomiejaus išvakarėje pasiekiau Romą, kurioje esu praleidęs daug laiko ir miestą gerai pažinojau, bet dabar buvo vėl naujas išgyvenimas pabūti bent keletą dienų tame krikščionybės centre. Apsistojau Tėvų Marijonų namuose, kur manimi rūpinosi brolis Nikodemas Ancans, senų laikų bendrabrolis.

Kadangi Romoje išbuvau keleta dienų, teko pasitenkinti padaryti vizitus pas senus pažįstamus ir nuvykti į audienciją pas Šv. Tėvą. Visų pirma su Tėvu Braziu aplankėme Lietuvių Kolegiją, kur mus labai šiltai priėmė Prel. L. Tulaba Kolegijos rektorius. Vienas iš Kolegijos kunigų aprodė naujai rengiamą svečių namą, kuris stovi priešais Kolegiją. Šis naujai įgytas namas bus įrengtas pagal visus modernius reikalavimus, kad svečiai, ypač lietuviai atvykę Romon, turėtų jaukią užeigą su geru aptarnavimu.

Teko aplankyti ir Olimpiados moderniuosius pastatus, kurie buvo įrengti praėjusios olimpiados žaidymams ir rungtynėms. Pati aikštė buvo jau ankščiau Musolinio pastatyta, tačiau šių metų olimpijadai buvo viskas naujais įrengta su daugybe didelių pastatų, kur vyko visos rungtynės. Priešais plėvesavo daugybė vėliavų iš įvairių kraštų. Sportininkų tarpe matėsi visokių spalvų ir kalbų žmonių. Apie sportininkus sukosi italai vertelgos siūlydami atsiminimus, kitl prašė sportininkų autografų.

Mano žurnalisto knygutė, kuri visur galiodavo,, šį kartą neturėjo vertės, nes jau prieš mėnesį laiko buvo suvažiavę tiek spaudos atstovų, kad jie netilpo specialiai pastatytame "Santa Maria" korespondentų name, kur buvo įrengti specialūs tele-

(Nukelta į 7 psl.)

Švento Petro aikštė Romoje

Per dainuojančią Italiją

(atkelta iš 6 psl.)

fonai, kurie jungė su visu pasauliu. Todėl teko pasitenkinti per televiziją stebėti pačią olimpijados eigą.

AUDIENCIJOJE SU SPORTININKAIS PAS ŠV. TĖVĄ

Rugpiūčio 25 d. Šv. Tėvas Jonas XXIII priėmė visus sportininkus audiencijoje Šv. Petro aikštėje, kuri buvo prisirinkusi sportininkų ir olimpiados žurnalistų.

Pasirodžius Šv. Tėvui, prasidėjo didžiulės ovacijos ir mosikavimai su nosinaitėmis. Šventui Tėvui buvo pastatytas specialus sostas, prie kurio jis priėmė įvairių tautų sportininkų delegacijas. Visų pirma Popiežius prabilo lotynų kalba, kuri tuojau buvo išversta įvairiomis kalbomis.

Sportininkų atstovai iš eilės artinosi prie sosto, kur pagal ceremonijalą, priklaupdami išreiškė savo pagarbą, kartu pasikeistami su Šv. Tėvu keletą žodžių. Vien tik vokiečiai labai trumpai ir oficialiai pasveikino popiežių (daugumas jų buvo iš Rytų zonos). Ši audiencija buvo perduota per radiją ir televiziją.

Po audiencijos minios žmonių užtvenkė visas gatves ir pripildė tranvajus, autobusus bei kitas transporto priemones. Todėl sunku buvo prasikapstyti iki namų, tat pasukome Ostijos — jūros linkui, kur aplankėme kitą sporto stadijoną, pradėtą Musolinio statyti. Šis stadijonas daro labai impozantišką vaizdą ir yra sujungtas su miestu plačiomis gatvėmis.

Pakelui sustojome vienoje iš gražiausių Romos bazilikų — Šv. Povilo už miesto vartų. Visa bazilika išpuošta marmuru, granito ir alabastro mozaikomis, viršuje aplinkui vidurinę navą išpaišyti visų popiežių atvaizdai. Šv. Povilo bazilikoje randasi Rusijos caro ir Turkijos valdovų dovanų — žalio marmuro altoriai.

Kitomis dienomis aplankiau dar visą eilę šventovių. Ant Esquilino kalvos didingai stovi viena iš didžiausių Marijos šventovių — Maria Magiore, kurioje yra garsioji koplytelė su Marijos Romos miesto globėjos paveikslu, kurį amžinos atminties Pop. Pijus XII Marijos Metais apvainikavo. Čia ilsisi palaidotas šventas popiežius Pijus V. Šioje bazilikoje kiekvieną mėnesio pirmą ketvirtadienį prie stebuklingojo Marijos paveikslo yra laikomos Mišios už pavergtas tautas.

Nepertoliausiai nuo Maria Magiore bazilikos ant Laterano kalvos randasi Šv. Jono bazilika, kuri iki 13 amžiaus buvo popiežių bazilika su popiežių rezidencija, kur šalia jos misijų muziejus. Šioje bazilikoje yra visų apaštalų didingos statulos. Čia vyksta kasmet po kelius kartus kunigų šventimai.

Einant toliau miesto pamūrių, atsiduriama į Šv. Kryžiaus baziliką, kur yra laikoma didžiulė Kryžiaus relikvija ir kitos vertingos relikvijos. Romoje beveik kiekvienoje didesnėje gatvėje gali užtikti net po kelias bažnyčias. Roma, kuri yra 3000 metų senumo, turi įvairių senienų, iškasenų, senovės romėnų kultūros liekanų, griūvėsių, šventovių, muziejų, obeliskų. Miestas dabar turi apie 2 mil. gyventojų. Miestas pasižymi savo gražiais ir žaliais parkais, kuriuose romėnai praleidžia laisvą laiką besišnekučiuodami.

Pijus Gudelevičius su broliu Nikodemu Šv. Petro aikštėje

TEMPERLEY

GRAŽIAI ATŠVESTA PAVASARIO ŠVENTĘ

Lapkričio mėn. 12 d. temperliečiai pono J. Žekio sode surengė gegužinę. Nors diena nebuvo labai graži, bet žmonių prisirinko gausiai netik iš Temperley, bet ir iš kitų tolimesnių apylinkių.

Gegužinės metu apie 12 val. nakties Apylinkės pirmininkas p. J. Sadauskas pranešė, kad bus renkama Pavasario Karalienė ir tuojau buvo pristatytos 7 lietuvaitės rinkti karalienę.

Po pusantros valandos p. J. Sadauskas paskelbė rinkimų rezultatus: Pavasario Karalienė buvo išrinkta **Onytė Povilaitytė**, princežės: **Solė Sadauskaitė** ir **Marytė Sakalauskaitė.** A. L. B. valdybos vardu išrinktosioms buvo įteiktos dovanos. Dovanas įteikė: Marytė Stasiulevičiūtė ir Marytė Žekytė.

Ponas P. Sakalauskas pasakė tai progai pritaikintą gražią kalbą ir palinkėjo padaryti daugiau tokių parengimų, kurie prisideda prie lietuvybės įšlaikymo.

Visus linksmino lietuviškas orkestras. **Dalyvis**

PRANEŠIMAS TEMPERLEY CHORISTAMS

Pranešame visiems "Aušros" choro buvusiems choristams ir visiems prijaučiantiems, kad gruodžio 3 d. 21 val. pas poną Igną Valantinavičių, gatvė 10 esq. 11, Villa Sastre, yra šaukiamas visuotinis choro narių susirinkimas. Prašome gausiausiai dalyvauti.

"Aušros" choro Valdyba

ŠEŠTADIENIO MOKYKLA BAIGIA MOKSLO METUS

Lapkričio mėn. 26 d. 8 val. vakaro Temperley Šeštadienio Mokykla pas poną Joną Žekį, gatvė 4 tarp 9 ir 7, Villa Sastre, ruošia užbaigimo šventę, į kurią visi mokyklos vaikai su savo tėvais ir prijaučiančiais yra kviečiami atsilankyti.

Mokyklos Vedėja

PADĖKA

Temperley Apylinkės Valdyba nuoširdžiai dėkoja prie Pavasario Šventės-Gegužinės paruošimo prisidėjusiems: ponui J. Žekiui už sodo perleidimą, ponioms Elenai Žekienei, Urš. Povilaitienei, Juzei Sadauskienei ir Viktorui Povilaičių už talką, bei Pijui Sakalauskui už gražią kalbą. Taip pat visiems dalyviams nuoširdus lietuviškas ačiū!

Ap. Valdyba

PADĖKA

Tėvai Marijonai širdingai dėkoja visiems prie metinės Aušros Vartų šventės prisidėjusiems. Ypatingai dėkojame viešniai iš Š. Amerikos, p. Ald. Stempužienei, kuri solo giesmėmis pagražino pamaldas; visoms organizacijoms, kurios su savo vėliavomis dalyvavo procesijoje ir visiems, kurie prisidėjo prie šventės iškilmių pagražinimo. Visiems nuoširdus lietuviškas ačiū.

Šventos Mišios Aušros Vartų Bažnyčioje

LAPKRIČIO MĖNUO

25 d. 8,15 val. už **Eleną Tamulytę**
26 d. 8 val. už **Milkevičių mirusius** (Marijos altorius)
— 8,15 val. už **Bačinskų šeimos mirusius** (giedotos)
27 d. 7 val. už **Ambroziejų Misonį ir šeimą**
— 10,30 val. už **"Vyčių" draugijos gyvus ir mirusius**
28 d. 6,50 val. už **Bitnių šeimos mirusiuosius**
— 8,15 val. už **Bartmonių mirusiuosius**
— 9 val. už **Jurgį Starkų** (metinės). Užprašė K. Starkus
29 d. 6,50 val. už **Petrą ir Elzbietą Mačiulius**
— 8,15 val. už **Joną ir Teodorą Bartaškus**
30 d. 6,50 val. už **Buzų, Černiauskų, Dičpinigių ir Peterių šeimas.**
— 8,15 val. už **Emiliją Simanavičienę**

GRUODŽIO MĖNUO

1 d. 8,15 val. už **Telesforą Mikalauską**
2 d. 8,15 val. už **Bronių Skaržauską**
4 d. 9 val. už **Mikelinio mirusius**
— 10,30 val. **Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso intencija**
— 19 val. **Gyvojo Rožančiaus intencija**
5 d. 8,15 val. už **Antaną ir Benediktą Veličkus**
— 7,30 val. už **Juozapą Meškauską**
7 d. 9 val. už **Andriejų Barišauską** (Pirmos metinės)
8 d. 8 val. už **Ališauskų mirusiuosius**
10,30 val. **"Birutės" draugijos intencija**
9 d. 6,50 val. už **Beizanų ir Timinskų šeimas**
— 8,15 val. už **Rutkelių ir Velykių šeimas**
— 9,00 val. už **Romualdą Navalinską** (Pirmos metinės)
10 d. 6,50 val. už **Emiliją Tilienę**
— 8,15 val. už **Elzbietą Kudokienę** (Pirmos metinės)
11 d. 7 val. už **Steponą Oksą**
— 9 val. už **Morkūnų, Stalioraičių šeimas ir Stanislovą Talalienę**
— 10,30 val. už **Balį Bakšį**

BERISSO

Lapkričio mėn. 24 d. **žagrakalių intencija**

Gruodžio mėn. 11 d. už **Oną Zabulonienę ir jos šeimos mirusius**

MIRUSIEJI

MIRĖ DAILININKAS JONAS ŠILEIKA

(E) 1960 m. spalio 27 d. Kaune po ilgos, sunkios ligos mirė dailininkas Jonas Šileika, 77 metų amžiaus. Buvo gimęs 1883 m. liepos 2 d. Šakių apskr. Jadagonių kaime. Dar jaunas išvyko į Ameriką, studijavo dailę JAV-se, Paryžiuje, Miunchene, Maskvoje. Pirmojo karo metu (1915 m.) grįžo į Ameriką, bet 1921 metais galutinai apsigyvena Lietuvoje. Dėstė Kauno meno mokykloje, vėliau Vilniaus dailės akademijoje. Išėjęs į pensiją, nenustojo dirbęs, kaip paprastai ir kiti pensininkai-dailininkai. Laidotuvės įvyko Kaune spalio 29 d. Reikia pastebėti, kad Šileika buvo ne "tarybinis" dailininkas, o išugdytas Vakarų meno mokyklų, nors sovietinis režimas jį nekartą dekoravo medaliais ir garbės raštais.

MIRĖ BALYS MICKEVIČIUS

Lapkričio mėn. 4 d. mirė **Balys Mickevičius** savo name, Tabare 1234, Nueva Pompeya. Velionis buvo gimęs 1902 m. balandžio 23 d. Kilimo buvo ukmergietis. Argentinon atvyko 1929 metais ir apsigyveno Buenos Aires mieste. Dirbo audykloje. Buvo išėjęs pensijon.

Palaidotas lapkričio 5 d. Flores kapinėse.

Nuliūdime liko žmona Petronelė Mickevičienė, pusbrolis Vaclovas Šimauskis ir Lietuvoje liko sesuo Sofija Mickevičiūtė.

- BARRETAS
- CARRITOS
- CORTAFRIOS
- GRINFAS
- CARRETILLAS
- PUNTAS
- PALAS
- PLANCHAS

Fábrica de Baldes y Canastos Reforzados para la construcción

JUAN HORACIO CZOP e Hijo

ISLETA 1313
Valentin Alsina T. E. 208 - 8717

Casa "DOMICELA"
Sav. A. LEVANAVIČIUS
ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI, ŠALIKAI, KAMPEROS
Šilko ir drobės išdirbiniai
— PRIEINAMOS KAINOS —
CANADA 2025 Lanús O.

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

Turismo Mundial
25 de Mayo 611 - 1er. P.
T. E. 32 - 2412

Vitrinų Fabrikas
„V I T R A L"
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"
Savininkas VYTAUTAS DORELIS
Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.
Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.
BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay
Telefonas 22 - 17 - 77

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7268

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

Buenos Aires Avellaneda

TARNIUKŲ SUVAŽIAVIMAS

Tarniukų suvažiavimas įvyko spalio 29 d. Aušros Vartų Parapijoje. Suvažiavo tarniukai iš įvairių parapijų Lomas de Zamora Vyskupijos, kurių buvo apie 140.

Suvažiavimas prasidėjo su Šv. Mišioms, kurias laikė Pralotas C. Cremata, Vyskupo sekretorius. Tarniukai dalyvavo bendroje Komunijoje. Po Šv. Mišių parapijos kieme buvo bendri pusryčiai. Po to sekė žaidimai, o po du stropiausi tarniukai iš kiekvienos parapijos buvo pakviesti mokyklos patalpose išduoti ekzaminus raštu — Liturgijos ir abelnai Religijos temomis.

Po pietų buvo poilsis ir rekreacija. Sekė antri kvotimai žodžiu. Trečią valandą visi susirinko Palaiminimui su Šv. Sakramentu. Jo Ekscelencija Vyskupas Alejandro Schell atvyko ketvirtą valandą įteikti laimėtojams dovanas. Trys geriausi tarniukai dar kartą buvo kvočiami. Tarp jų radosi ir vienas iš mūsų burio tarniukų, kuris gerai laikėsi.

Resultatai buvo sekanti: Šv. Šeimos Parapija, Banfield, laimėjo pirmą vietą ir buvo įteiktą tarniukų vėliavą, kurią pernai buvo įgiję mūsų parapijos tarniukai. Šiemet mūsų parapija laimėjo antrą vietą. Atskiros dovanos buvo įteiktos Jo Ekscelencijos Vyskupo A. Schell, Osvaldui Lastiri, kuris puikiai išlaikė ekzaminus raštu ir laimėjo antrą vietą, o Povilas Iacono gavo trečią dovaną kvotimuose raštu ir trečią dovaną kvotimuose žodžiu.

AUŠROS VARTŲ METINĖ ŠVENTĖ

Lapkričio 20 d., sekmadienį, Aušros Vartų parapija atšventė metinę savo Dangiškos Globėjos šventę. Bažnyčiai esant gražiai išpuoštai, lietuvišką sumą atlaikė kun. Aug. Steigvila, giedant Šv. Cecilijos chorui ir solistei poniai Aldonai Stempužienei, kuri solo pagiedojo "Ave Maria" ir "Panis Angelicus".

Vakare apie 6 val. visos organizacijos su savo vėliavomis išsirikiavo procesijai, kuriai vadovavo iš automobilio su garsiakalbiu Villa Dominico klebonas Castro. Procesija išsitiesė per kelias kvadras. Esant gražiai ir saulėtai dienai, procesija su margomis vėliavomis ir su ugniagesių orkestru sudarė labai gražų ir didingą įspūdį: giesmių garsai plačiai nuskambėjo per Avellanedos gatves.

Procesijai grįžus atgal į bažnyčią, prasidėjo vakarinės Mišios, kurioms vadovavo kun. klebonas Castro, pasakydamas įdomų ir prasmingą pamokslą.

● **Garsiai solistei Pon. Aldonai Stempužienei**, viešėjusiai Buenos Aires, buvo suruošta visa eilė vaišių pas pp. Demenus, pp. Kairelius, pp. Čekanauskus, pp. Ramanauskus ir lietuviškų draugijų "L. Centro" ir Susivienijimo patalpose.

● Pasaulinio grožio konkursą lapkričio 8 d. Londone laimėjo argentinietė **Norma Gladys Capagli.** Kaip premija gavo 1400 dolerių ir automobilį.

● **Damutė Sabunaitė** išvyko į Villa del Dique atostogoms ir kartu paruošti Šv. Kazimiero namą ateinančioms vaikų atostogoms.

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ PIRMOJI KOMUNIJA

Paskutinį spalio mėn. sekmadienį Aušros Vartą parapija kartu su Kristaus Karaliaus šventę sujungė ir pirmąją vaikučių Komuniją. Bažnyčiai esant kuo puikiausiai išpuoštai ir žmonėms pripildžius šventovę, kunigas klebonas Vytautas Palubinskas atlaikė Mišias, kurių metu apie 80 vaikučių priėmė pirmąją Komuniją, jų tarpe ir trys lietuvių vaikučiai: Algimantas Marenholcas, Onytė Petraitytė ir Jurgiukas Povilonis.

Po vaikučių pirmos Komunijos italai turėjo savo misiją užbaigimo pamaldas, į kurias atsilankė daug italų, kurie giedojo savo tautines giesmes. Italams trijų dienų misijas vėdė italas kunigas iš Barracas.

PRISIMINTI ŽUVUSIEJI UŽ LAISVĘ

Lapkričio 1 d. vakare po Mišių, Aušros Vartų bažnyčioje prisirinkus pilnutelei žmonių, buvo atgiedoti gedulingi Mišparai, po kurių su procesija buvo išeita sodelyje prie Kryžiaus ir atgiedota Libera, po kurios kun. A. Steigvila ir Liet. B-nės pirm. p. Ign. Padvalskis savo kalbose priminė žuvusius už laisvę ir kitus mirusius.

DAINININKĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ

Garsioji Š. Amerikos lietuvė dainininkė Aldona Stempužienė, kuri svečiavosi Argentinoje, lapkričio 18 d. Buenos Aires mieste, Aula Magna, Rodriguez Peña 1062, davė su turtinga programa puikų koncertą, kuris sutraukė daug rinktinės publikos netik iš lietuvių, bet ir iš vietinių. Viso su pasigerėjimu klausė dainininkės aukšto meninio lygio išpildomus dalykus iš operų ir lietuviškų kompozicijų. Solistė Stempužienė įrašė Argentinos lietuvių istorijoje aukso raidėmis savo vardą ir plačiai išgarsino lietuvių vardą. Tik gaila, kad dainininkė negalėjo pasirodyti ir kitose vietose, nes turėjo greitai grįžti į Ameriką. Lapkričio 23 d. iš Ezeizo tiesiai išskrido į J. A. Valstybes. Argentinos lietuviai liks mielai viešniai didžiai dėkingi už jos apsilankymą ir lietuvių vardo išgarsinimą.

DANUTĖS GILVYDIENĖS vardo Modisčių Instituto mokinių desfilė, kurioje paroduoja būrys mergaičių pačių pasiutomis suknelėmis. Viduryje matyti pati direktorė Danutė Gilvydienė

NAUJO IMIGRANTŲ VYSKUPO PRIĖMIMAS BOKOJE (Boca)

Šv. Tėvo patvarkymo visiems Argentinos imigrantams ir pabėgeliams yra paskirtas naujas vyskupas Msgr. **Vicente Aducci**, kuris lapkričio 27 d. 18,30 val. visų tautų atstovų Bokoje (Boca) Salezietių Bažnyčioje bus sutiktas. Iš lietuvių kas gali prašomi dalyvauti šiame priėmime. Vykti sekančiu adresu: Avda. Alte. Brown 568, Boca. Priveža kolektyvas 213 nuo Constitucion, arba tranvijus 20 nuo Avellanedos (Išlipti prie Rodriguez).

PREL. PIJUS RAGAŽINSKAS ATVYKSTA Į KONGRESĄ

Iš Brazilijos su lietuviais atstovais kartu atvyksta prel. Pijus Ragažinskas, San Paulo lietuvių parapijos klebonas ir "Mūsų Lietuva" savaitraščio leidėjas - redaktorius, kuris Kongreso metu perduos Brazilijos lietuvių sveikinimus.

VYTAUTAS DORELIS ATVYKSTA SU SAVO CHORU

Montevideo lietuvių parapijos chorvedys, muzikas Vytautas Dorelis su savo choru rengiasi atvykti į Lietuvių Kongresą, kuriuo metu pasirodys su lietuviškomis dainomis ir kitom staigmenom.

● **Kun. Stasys Saplys ir kun. Antanas Švedas atvyksta Argentinon.** Gruodžio 3 d. iš Š. Amerikos laivu atvyks kun. S. Saplys, kuris Avellanedos vienuolyne užims viršininko pareigas. Kun. Saplys prieš 12 metų yra išvykęs iš Argentinos. Todėl daugelis lietuvių dar gerai jį prisimena.

Kun. Antanas Švedas yra paskirtas Rosario Šv. Kazimiero parapijai. Kun. A. Švedas karo metu ilgą laiką yra ėjęs karo kapeliono pareigas amerikiečių kariuomenėje. Abiems tėvams Chicagoje Aušros Vartų parapijoje spalio 29 d. buvo padarytos išleistuvės.

● **Mykolas Velykis**, paguldytas ligoninėje Muñiz, pamažu sveiksta.

Iš Hildos Petreikytės vestuvių, kurios įvyko š. m. spalio mėn. 7 d. Asuncion parapijoje, Avellanedoje. Nuotraukoje matome iš kairės į dešinę: Emilio Miljkovic — jaunikis, ponia Leokadija Petreikienė — motina, Ona Kislauskienė ir Pranas Kislauskas — tėtėnai, Hilda Petreikytė de Miljkovic, kuri yra uoli "Laiko" skaitytoja. Jaunosios tėveliai yra abu lietuviai: Leonas ir Leokadija Petreikiai. - Linkime daug laimės naujame gyvenime!

● **P. Budrevičiui** anksčiau gyvenusiam c. Florida 1065, Buenos Aires mieste, yra laiškas iš Lietuvos. Atsiimti darbo valandomis "Laike".

Aukos Radio Valandėlei

$ 200 — Deveikis Juozas
„ 100 — Korkuzas Petras
„ 100 — N. N.
„ 60 — Mikalajūnas Iz.
„ 50 — Daratėnas Povilas
„ 20 — Sakalis Romualdas

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams.

Radijo Valandėlės Vadovybė.

● **Pp. Ona ir Alfonzas Kaireliai** priėmė dainininkę ponią Aldoną Stempužienę į savo namus, kur viešnia iš Šiaurės Amerikos praleido ramiai savo svečiavimosi laiką. Lapkričio 16 d. pp. Kaireliai suruošė gražią priėmimo vakarienę, kurioje dalyvavo visi eilė svečių, tarp kurių matėsi Pp. Čikštai, inž. Ramanauskas su žmona, Dr. Burdulis, Pp. Ožnskai, Inž. St. Babronis, leit. Ant. Balčiūnas, kun. A. Steigvila ir kiti. Vakarienės metu solistę Aldoną Stempužienę pasveikino pats šeimininkas p. Dr. A. Kairelis, Ant. Balčiūnas, St. Babronis, J. Čikštas, Ramanauskas ir kun. Aug. Steigvila, linkėdami sėkmės ateičiai. Vakarienė praėjo jaukioje nuotaikoje.

● **Juozas ir Marija Naudžiai** mėnesį laiko paviešėję pas savo gimines Argentinoje, lapkričio 7 d. išvyko atgal į Šiaurės Ameriką.

● **Rozalija Kazeliūnienė** su vietine ekskursija aplankė Mendozą, S. Juan, Andų kalnus bei kitas įdomesnes vietas.

● **Lucytės Balinskaitės** 4 metelių sukakties proga ponų Paserbskių namuose įvyko jaukus pobūvis, kurių metu buvo susirinkę pp. Paserpskių prietelių, o vakarienės metu pačios sukaktuvininkės draugų. Ta proga Liucytė gavo vertigų dovanų.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — J. Duoba; Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriaus prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 100.—, pusm. $ 55.—, vienas nr. $ 4.—, Urugvajuje met, 12 ur, p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XII METAI Nr. 268 — 24 DE NOVIEMBRE

LIETUVIAI ATSTOVAVO MARIOLOGINIAME KONGRESE BUENOS AIRES MIESTE

Užsibaigus Didžiosioms Buenos Aires Misijoms po mėnesio laiko lapkričio 10, 11, 12 ir 13 dienomis buvo suruoštas pirmasis Pietų Amerikos Marijos Kongresas Buenos Aires mieste. Kongreso iniciatorius buvo Argentinos primas kard. Antonio Caggiano, kuris Šv. Tėvui pritariant ir laiminant suruošė šį įspūdingą kongresą .

Kongresas buvo ruošiamas tikslu sužadinti žmonėse didesnį tikėjimą: "Per Mariam ad Christum" — per Mariją prie Kristaus, kad šių dienų pavojuose tikėjimui ir Bažnyčiai visoje Pietų Amerikoje pagelbon ateitų Dievo Motina, kuri čia labai gerbiama.

Kongreso programa vyko didingoje Buenos Aires Palermo aikštėje, kur prie Ispanų paminklo buvo pastatytas 40 metrų aukščio kryžius. Pats paminklas buvo paverstas gražia mozaikine piramide, kuri turėjo atvaizduoti Lujan Mariją (kuri yra piramides formos).

Pirmoji kongreso diena buvo paskirta vaikams, kurie čia atvyko iš visų mokyklų ir pripildė aikštę. Antroji diena buvo skirta jaunimui. Kadangi buvo graži diena, jaunimo prisirinko labai gausiai. Recituotų Mišių metu didesnė jaunimo dalis priėmė Šv. Komuniją aikštėje. Nuo pagrindinio altoriaus dešimtimis kunigų tarniukų lydimi nešė Eucharistinę Duoną jaunimo minioms sustojusioms aplink altorių. Po Mišių Buenos Aires jūrininkų Dvasios vadas vysk. Bonamin pasakė ugningą pamokslą, kviesdamas jaunimą į pilną krikščionišką veiklą. Po to jaunimas pasiaukojo Marijos globai.

Tos pačios dienos vakare buvo sudarytas Gyvas Rožančius iš įvairių tautų jaunimo. Kiekviena tauta savo kalboje kalbėjo vieną Rožančiaus paslaptį. Lietuvių kalboje atliko Pijus Gudelevičius. Vakaro prieblandoje Gyvas Rožančius paliko visiems gilų įspūdį.

Trečioji kongreso diena buvo skirta vyrams bei šeimoms. Rytinių pamaldų metu visų tėvų vardu pasiaukojimą skaitė 17 vaikų tėvas, motinų vardu 6 kunigų ir vienos seselės motina. Vidurnaktį, buvo laikomos Misšios vyrams su bendra Kumunija, kuri buvo labai įspūdinga, kai nakties tylumoje tūkstančiai vyrų artinosi prie savo Viešpaties, prašydami palaimos savo šeimoms ir savam kraštui.

Tačiaus pati svarbiausia kongreso diena įvyko lapkričio 13 d. sekmadienį, kai 9 val. pamaldas atsilankė pats Argentinos Prezidentas Dr. Arturo Frondizi ir visa eilė ministrų, kartu su Šv. Tėvo pasiuntiniu legatu kardinolu Mimi, Argentinos primu kard. Caggiano. Montevideo kard. Barbieri ir kitais akštais dvasininkais vyskupais iš visos P. Amerikos.

Pontifikalines Mišias laikė pats Popiežius legatas — kard. Mimmi. Laike pamaldų per aikštę perskrido 16 sunkiųjų lėktuvų, atiduodami pagarbą kongreso dalyviams. Po Mišių kard. Mimmi pasakė pamokslą, iškeldamas Marijos reikšmę Bažnyčios gyvenime. Toliau pagrindinę kalbą pasakė Argentinos Prez. Dr. Arturo Frondizi, iškeldamas didelius Bažnyčios nuopelnus Argentinai ir nurodydamas griaunamąjį komunizmo darbą krašte.

Pamaldoms pasibaigus kard. Mimmi buvo priimtas Užsienių Reikalų ministerijoje, kur pats Užsienių Reikalų ministras Dr. D. Taboada atžymėjo Popiežiaus legatą Didžiuoju San Martin ordenu.

Sekmadienio vakare kongreso užbaigimui nežiūrint kylančios audros, susirinko labai daug žmonių. Palermo aikštė prisipildė maldininkų iš įvairių tautų. Iškilmingoje procesijoje buvo atnešta Lujan Dievo Motinos statula. Prie altoriaus stovėjo įvairių tautų atstovai su tautiniais drabužiais ir savom vėliavom, jų tarpe ir lietuviška trispalvė.

Kongrese iš lietuvių dalyvavo Tėvai Marijonai iš Buenos Aires ir Tėvas V. Šimanskis iš Rosario be jau minėtų šiame straipsnyje.

Per garsiakalbį pasigirdo iš Romos tiesiog perduota Šv. Tėvo Jono XXIII žodis, kuriame Jo Šventenybė pabrėžė soliacinio teisingumo ir artimo meilės desnius, pagal kuriuos tautos ir visa žmonija galėtų susilaukti geresnio ir laimingesnio rytojaus Šv. Tėvas kalbėjo taisiklingai įspanų kalba, po kurios visiems suteikė palaiminimą. Apie 8 val. vakaro kongresas laimingai baigėsi ir visi dalyviai su pakilusia nuotaika išsiskirstė.

Pavergtų 14 tautų specialus pasirodymas įvyko lapkričio 14 d. vakare Teatro Cervantes patalpose Bs. Aires mieste, kur visų pavergtų tautų vėliavos buvo įneštos tautiniais rūbais apsirengusių mergaičių. Lietuvius su tautine vėliava atstovavo Elizabėlė Maslionytė ir Pijus Gudelevičius. Salė buvo pilna kongreso svečių.

Šalia išorinės kongreso iškilmių eigos, tomis pačiomis dienomis vyko konferencijos apie komunizmą. Konferencijos vyko trijomis sekcijomis trijose skirtingose patalpose. Šiose konferencijose geriausi komunizmo žinovai nagrinėjo komunizmo ir krikščionybės dotrinos skirtumus. Po konferencijų vyko įdomios diskusijos. Konferencijų rezoliucijos bus paskelbtos vėliau.

Dalyvis